

296.789/7

תלמוד ינקא

מכיל בקרבו שש ממכחות הלא הנה:

מסכת הדיוטות, מסכת הנוכה, מסכת נכסים, מסכת מסוה

מסכת כזבים, מסכת עמירקה.

ונלוה בסופו

מדרש אסתר והגדה לסופרים

מאת

גרשון ראזענצווייג.

הוצאת בית מסחר הספרים של ש. דרוקערמאן

50 קאנאל סטריט ניו יארק.

1907.

דפוס א. ח. ראזענבערג, 11 ראטנערס סטריט, ניו יארק.

יוסף בירושלמי

296.789/7

מסכת ינקא

מבוא התלמוד.

(א) המסכת הזאת היא כלה הנדוית ואין מורין על ידה הלכה למעשה ואפילו במקום שבפירוש אתמר בה חייב או פטור. אסור או מותר, הכונה בזה שכך למדו התלמידים בכי מדרשא של רבי ינקא לחיוב או לפטור לאיסור או להיתר ולא מפיהן אני חייג.

(ב) לא נתנה המסכת עמיריקא אלא לישראל כי רובה ככנה מדברת בנגעים של ישראל, בין בנגעים שדבקו בהם על ידי רוב שעבוד ורדיפות ונזירות רעות בהמקומות שבאו משם ובין בנגעים שבאו להן עכשו מאוירא דעמיריקא והם שמתחלקים לשני מיני נגעים, נגעים ירקרקים ונגעים לבנים. (ג) בהיות שהנגעים הלבנים הם נגעים התלויים בארץ ונחשבים כמכת מדינה, לכן נאנס מסדר התלמוד הזה לפעמים להשיח דברים כדפי עמיריקא כביכול, ואינו מתכון בזה הלילה לדין שכולה חייבת אלא שאינה כולה זכאית ואשרי הארץ שמומיה ספורין ושיש רשות לסופר להוכיח מומיה כפניה.

S 23 V 14972

אל כבוד ידו וקידו נעים מסירות ישראל
נרשון ראזענצווייג.

באני מכתבך בו הודעתני כי נכון אתה להוציא לאור במחברת טוהרת את מסכת אמעריקא אשר חברת. לשמחתי מאד יקירי, בבשורה הזאת. ראוייה היא מחברתך, הן כפאת שפתה והן מפאת תוכנה, למצא לה מהככים בין כל אחינו באירופא ובאמעריקא היודעים לקרא כפרים רבי האיכות בסגנון לשון התלמוד, אם נדמה ונשווה אליה שאר המסכתות בספרותנו הנכתבות בסגנונה ולשונה, כמו מסכת פורים מאת קלונימוס בר קלונימוס (מחבר של ספר אבן בחן), מסכת עניות מאת אייזק מאיר דיק, מסכת סופרים בחשחר שנה תשיעית, או נראה כי יתר שאת ויתר עז למסכת אמעריקא עליהן. הן במסכתות פורים ועניות ידעו מחבריהן לכתוב בסגנון לשון התלמוד, אך מחלולותיהם לא הביאו שום תועלת, כי באו בפספופי מלין וינכחו על דברים שלא היו מעולם. במסכת סופרים חפץ המחבר לחקות את לשון התלמוד ולא עלתה בידו, אך אתה חנך סופר חרוץ בסגנון לשון התלמוד. באופן מאד נעלה ולצון חמדת לך בכח ההתול (סאטירא) הטוב עליך על מדות שאינן מהוננות בארץ הזאת ותצא לריב נגד מורים מתעים, נגד בורים והלמידי הכמים שאין בהם דעה, נגד "חזונים" חשרים בשירים על לב רע בעת אחינו מובעים בים צרה, נגד פרנסי העדה אשר סופה של שרצים תלויה להם מפניהם ומאחריהם. אנכי קראתי את מסכת אמעריקא, פרק אחר פרק, פעמים ושלוש על מנת לבקרה בלי פשוט פנים, כידעי כי לא לפניך חנף יבוא ויפת חלקות שגאה נפשך, והנה ראה זה מצאתי כי הניפות שבט מהתלויה השנונים כחצים ותדרך קשת הלצותיך רק על המעשים והפנהגים המכוערים אשר לא נקו מהם בני אמעריקא. אהבתך להארץ הטובה והיקרה הזאת לא קלקלה את השורה לעור את עיניך מבלי ראות מומיה וחסרונותיה, לך נאוה תהכה בעד מפעלך כי הסירת את המסוה מעל פני הצבועים, תלובשים אדרת החסירות למען כחש, השמים פארי מגבעות—שטופ פיים כלע"ז—על ראשם למען כל "עמי הארץ" יראו כי שם "רבנים" נקרא עליהם ויראו מהם. כדבר בעתו היו

מסכת

הדין והדין

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נויארק.

1907.

בדפוס א. ת. ראזענבערג, 11 ראטנערס סטריט.

מתחלוחיד על מלמדים כאלה אשר לא יתנו קרוא עברית על נכון ומתוך שלא למדו מעולם יצאו ללמד וקשים המה לאחינו כספחת. גם ככל ונפש אהן צדק כדבריד בהעמידך על עמוד הקלון, רבנים אורטודוקסים שלא בשנו כל צרכם ושבר עמם לא נגע עד נפשם, ורבנים "מתקנים" כאלה המחבלים כרם בית ישראל, אשר נאותם—חכמתם, ובינתם—עזותם, אשר לא קראו ולא שנו ולא שמשו תלמידי חכמים ושפת אבותינו היא להם כספר החתים ויחפצו לגרשה מתוך שהל ד'.

במלים מעטים אמר לך: בכל המסכת אשר חברת בטוב מעם ודעת מתחלתה ועד סופה, מצאתי רק ענינים נעלים ורעיונים נשגבים; את אשר ההלל מחלל ואת אשר תחלל מחלל. היא מרגלית טובה בספרתנו, וגם דור יבוא—אם לא ישבח עוד את שפת אבותינו וסגנון לשון התלמוד—הלאך וישים כבוד לך כאשר יאתה לסופר נעלה ומשכיל על דבר אמת כמוך היום; הן לא המלת מום בקדשים אף בחולין, ותנף גרון מהתלוחיד על עץ רקוב, ענפים יבשים ועלים נובכות. לא אסונה כי כל קוראי מחברתך המכנינים דבר לאשורו יתענגו על דבריד כאשר התענגתי אני ויקראו אליך כאשר אקרא אני היום: "לך בכח עמך זה להעשיר את ספרתנו במסכתות אחרות הנכתבות בסגנון של "מסכת אמעריקא" בתכניתה ובתוכנה, ומי יתן וירבו כמותך בישראל ואז תהיה שפתנו וספרותה כעולמי עד כימי השמים על הארץ. בל תרפינה יריך, כל ירך לבבך ובל תחת סקוד מבקרים בלי דעת ותכונה השמים חשך לאור ומתוק למר וטוב לרע. אלה דברי אוהבך מוסיר ערכך האוהב עמו ושפתו עד שובו לאדמתו.

ADOLPH M. RADIN, Ph. Dr.
Rabbi Temple „Gates of Hope“

משבת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות א

בתנ"י ויטלין חלק זראש. זשררה משום דהדיוטות לאו זני מחילה על הציור וזכל מחלקת נינהו. דאין מוחלין על כבודן לכיכד

אין כבודן מחולי ורז שאל דסזר דזמחילה ממש קמיידי מתיזליה מהס דר ז לייכאי: כבוד לאיש שנת. והכי דריש ליה אין חולקין כבוד אלף לאיש שריד מקום רזז לשנת עליו: לא סרז אצרהס אצנו לאצנימלך. ושקל מיניה אלף כסף

מתני' שלשה הדיוטות קופצין בראש, ואלו הן הדיוטי תופרים הדיוטי סופרים והדיוטי כופרים:

גמ' הניא אין חולקין כבוד לעם הארץ אבל חולקין כבוד להדיוט, שנאמר, כבוד חכמים יתחלו (משלי)

לזס שמים: הדיוטי כופרים. לקמיה מפרש דכופרים דהכא היינו לצועים:

גמ' אזל חולקין כבוד להדיוט. כבוד מסני היראה קמיידי מתניתא: ואין חכמים. וכולי. שכו קורין להדיוטות זלשון אמיריקי חכמים:

ואין חכמים בעמיריקא אלא הדיוטות שקופצין בראש ונוטלין חלק בראש. מאי עם הארץ מאי הדיוט. אמר רב דעתן, עם הארץ כל שדעתו מסורפת עליו, הדיוט כל שדעתו מסורפת על הצבור. והא אפכא מסתברא עם הארץ דמכה דנפשיה הוא נחייב בכבודו הדיוט דמכת צבור הוא בכבודו לא נחייב אמר רב מבינא, משום דהדיוטות לאו בני מחילה נינהו. מתקף ליה רב שואל והאמר רב לייצנאי מחילה בעמיריקא סביאה לידי כבוד. דכתיב כבוד לאיש שבת (משלי) אמר ליה אנא במחיקה לחטאים לא קאימנא: אמר מר אין חולקין כבוד לעם הארץ, והא כתיב נבי אברהם וישתחו לעם הארץ (בראשית) אמר רב חכימא עפרון באותו יום נעשה הדיוט תדע שקפץ בראש, וכדתניא מפני מה לא סרב אברהם אבינו לאבימלך וסרב לעפרון משום דעפרון הדיוט הוא והדיוטות לאו בני מחילה נינהו: הדיוטי תופרים וכו' תיר מנין שהדיוטי תופרים קשים מכל ההדיוטים שבעולם שנאמר, שמלתד לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה (דברים), כך אמר משה לישראל

ולעפרן סרז ולא רצה ליקח ארץ שזכו לגדולה: לקח טחט צדו.
 ארבע מלות שקל: וטחט קדם למרע ע"י וטחט ונגטו גלה קלומזום את
 צמעשה צראשית שכן מנינו צאדם אמירקא: לענין נטילה. לענין נטילה
 הראשון ויתפרו עלה תאנה, ושם קלק צראש הדיוטו תוכרין קודמין
 מרע כו זא
 צתורה ושם וטחט
 לא נושא: משום
 שצדא חולפה
 לעולם. שמיד
 שמיד כשעשה
 אה"ר חייט העץ
 כניו צלפי מעלה
 ולמר אכלתי
 ואוכל: חייטי
 דהתם, שצאק
 אירופא:
 מתקין
 צכותלא דמזרח
 להכלתן. שם
 להן הכלה מזה
 רה טובה גדולה עשה עמכם
 הקביה שכל אותן ארבעים שנה
 לא היו בכם חייטים וסנדלרים
 ולא שלטו בכם הדיוטות ועזו
 פנים שברור: אמר רב ספרא
 עזים שבהדיוטות הדיוטי תופרים,
 ועזים שבתופרים חייטים,
 כדתניא כחט קדם למרצע
 במעשה בראשית ומפני מה לא
 נזכר בתורה משום שהביא
 חוצפא לעולם: אמר ליה רב
 סבינא רב חכימא תא חזי מה

בין חייטי דהתם לחייטי דהכא, חייטי דהתם מוקירין רבנן ובי
 אתין לבי כנשתא אזלין וקאין בדוכתא עכיקתא, חייטי דכא
 שתאין תיח ומלגלגין עליהן ובבי כנשתא מההכנין בכותלא
 דמזרח להנאתן: תנא בשעה שהלך קלובבוס לגלות את עמירקא,
 אמר חוצפא כלפי שמיא מהניא, מה עשה לקח מדט בידו
 ואמר רבשיע. חייט חציף אנא, מיד נגהה, יצאה בת קול ואמרה
 חייף שעתידים בני אומנתך להיות עזים שבהדיוטות בארץ
 הזאת: אמר רב ספרא לא אמרן אלא לענין נטייה אבל לענין
 קפיצה הדיוטי סופרים כחופרים כדתניא מפני מה אמרו חכמים
 לא יצא החייט במחטו והלבדר בקולמסו וכי מה ענין לבלר אצל
 חייט אלא משום דמחט וקולמס ירדו כרוכים לעמירקא: ת"ר
 שבע מדות מנו החכמים בסופרים הדיוטים שבעמירקא, ואלו
 הן תוכם כברים, מתנהגים כתלמידי חכמים, אין מקללין אדם
 חנם, אין חונפין אפילו לחבריהן נזהרים מנגב דברים נזהרין

ומקללין מחפזין ומנדפיה: פהרין דין צקרת נוטג צה, כדכתוב גבי
 מנגנת דברים, אלא קינין מאמרים שפסה חרופה צקרת תהיה לה:
 ושירים משל
 אחרים צמטיכה
 דמטיכה צמפרות
 קניא כדילק
 צפרא
 מקרא ומוטכיס
 צצנט סופרי
 צמסכתא עוקלין:
 מן המיטני, כמו
 שטינו מיטני
 ה שיר כצנה
 מציאין גאולה
 לעולם, שחקרין
 עקני דמטיחא
 צחולפתן: שאין
 לדפוס מן המיטב, ומביאין גאולה
 לעולם: דרש רב ספרא, ושפחה
 כי תירש גבירתה (משלי) זו לשון
 הבבלית שגרשה וירשה את לשון
 הקדש מישראל שבעמירקא
 והיא כשפחה הרופה לסופרים
 הדיוטים, אף על פי שאין דין
 בקרת נוהג בה, ואמר רב ספרא
 כל ישראל קרואין אדם לפיכך
 כל אדם מישראל הרוצה ליטול
 שם סופר בא ונוטל שנאמר כל
 האדם כוזב (יהלים) אל תקרא
 כוזב אלא כותב. תניא כל שהוא

שופה כחמור מוכתב שיהיו בניו סופרים בעתונים של ישראל
 דכתיב, יששכר חמור גרם (בראשית) וכתיב, ובני יששכר יודעין
 בינה לעתים (יהי). והדיוטי כופרים. מאי כופרים אילימא מומרין
 והא כבר זכו בהם אחרים, ואילימא אנרכין והא לאו כופרים
 אלא סאמינים הן, דתניא מה בין מומר לאנרכי, מומר כופר
 במה שהוא טאמין ואנרכי טאמין במה שהוא כופר, ולא זו
 בלבד אמר באנרכין אלא שמעשה חסידים בדיהם, שאין להם
 אלא מה ששומעין מרביהן ואומרין מוסט חרופסקין ובקונין אמת
 ותורתן אמת. ואמר רב ידען איזהו אנרכי כל שמאמין בשתי
 רשויות, ברשות היחיד וברשות הרבים, כיצד, רשות היחיד
 בממונה, ורשות הרבים בממון של אחרים. אלא מאי כופרים
 צבועים וכאי טעמא קרי להו כופרים לפי שהם מבית ומחוץ בכפר.

מסכת

חננוכה

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נויארק.

1907.

בדפוס א. ח. ראזענבערג, 11 ראמנערס סטריט.

4 מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

וצקוקין. זעלי
שס טוז של
הארכין: יטצע
מלשון לזיעות:
חניא הצבועין דורסין ומורפין כחיות
ומתפרנסין מקדשי שמים כדכתיב ומטל שמיא
יצטבע (דניאל) אמר רב ספרא אפשר לאדם
להזהר סכל ההדיוטות חוץ מהדיוטי צבועים
משום דקיימי עלן כי כסלא לאוניא.

הדרן עלך פרק שלשה הדיוטות.

מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה א

מתני שבעת ימים. וכל המוקדים פוסל את עצמו ועובר צמתכו ענ
זהכנה סרי זה משונה: אם לא יגיד. ונתק שהמשחק בחנוכה
מזמינין את
הספורות, צנמי'
מפרש כמה היא
חצורה:
גמ' והא מלוא
ה צ א ה
בעצרה: דהמשחק
צקוציא והוא
הדין נכרטיסין
פסול לעדות
נונא שהמשחק

מחני' שבעת ימים קודם
החנוכה מזמינין את
החבורות ואת הקרתין אבל אין
מכינין המקום ואת המעות, לפי

שאין שניהו מעכבין בדבר. רבו סרתיאל אוטר אין מכינין
את המקום אבל מכינין את המעות:

גמ' תניא, משחק בחנוכה עושה מצוה, דומיא שכרה בפורים
והא מצוה הבאה בעבירה היא. אמר רב כלפאי, כיו
שנהגו בה ישראל הותרה להם והרי היא כמצוה, שכנהגו
ישראל תורה היא, כדאתמר, שני דברים מנגנים למדו ישראל
מן העכו"ם והותרו להם לפי שלא קבעום אלא לפעם אחת
בשנה וכישום שהם זכר לגאולה, כשנגאלו מן הפרסיים שהיו
שטופין בשתיה עשו להם יום טוב של שתיה, וכשנגאלו מן היונים
שהיו שטופין במשחק עשי להם יום טוב של משחק, וסמכו אקרא
כי בדבר אשר זדו עליהם. אמר רב דעתן שמע מינה דהמשחק
בכל ימות השנה אסור לשחק בחנוכה ובאותה ששנינו גבי
שתיה בפורים: תנו רבנן מאי חנוכה, חנו כה, דכששלמה
מלכות יון על ישראל התחילו בחוריהם שר ישראל להשתתף
במשחקיהן של היונים ולבזבז ממונם של אבותיהם על אסמדות
ואלימפיאות שלהם, מה עשו חכמי ישראל שבאותו דור, עמדו
והתקינו להם שחוקות בבתיהן ובחדריהן ואמרו להם חנו כה,
כדאמרי אנשי טבא בישא זכורתא מרביתא, וכשנעשה גמ
לישראל ונצחו את היונים קבעו משחק בחנוכה לדורות.

ש"ך נלע"ז: אסקונדרא. דאס זכרטיסין אסמכתא ליכא. סהצ"ז
 נלע"ז: יסור כשך יקושים. משמע לשחוק אינס סומכין כלל שירויחו
 שגנאי הוא לשור אלף שיפסידו.
 נשעה שזני אדם נראין כארוכין אלא בחנוכה, והמעית שהס
 ניקשין שחוק ומנין שאפילו ילד כצטרף ומכניס לשחוק
 ה. ש. א. ד. לא לחבורה, שנאמר, וילד לחבורתי: איתן תתלה
 תעווד על דס. שפילו לעווד ומכנין את הקרתין מאי קרתא וכל הזוכה
 נשעה ששחקין ברטוסא של משחקין, ואבאי הוא הזוכה
 זלס אסור! קורין להן האינדא קרתין משום מן סהפקר:

דשכיחי כולא שחא גבי נטורי קרתא, וכדאמר רב מבינא, כזמן
 הוה נשתנו עלינו סדרי בראשית, בראשונה לא היה מלאך הכות
 בא לעיר אלא בשביל כלבים בוכים, ועכשו אינו בא אלא בשביל
 פלבים שחקין, ומאן נינהו הני כלבי דחציפין נטורי דקרתא
 שיושבין ומבלין כל ימיהן בשחוקות, ומקיימין, לשחוק עושים
 לחם ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל: **מהני** במה משחקין
 ובמה אין משחקין, אין משחקין לא בנרדשיר, ולא באסקונדרא,
 ולא בפספסין, ולא בקוביאות ולא בעזין וואבא, אלא בקרתא
 בלבד, אבל משחקין עם התינוקות בעגולין של אבר כדי לחנכי
 במצוות. **גמ'** אמר רב קרתן מנין להא דתנו רבנן אין משחקין
 לא בנרדשיר ולא באסקונדרא וכו', דכתיב, ישור כשך יקושים,
 וכתיב, לא תעמוד על דם רעך, ואירך משום דהוי שחוק הפסילים,
 כדכתיב, כסיל בהשך הולך: אתמר, מפני מה אמרו חכמים
 אין משחקין בחנוכה אלא בקרתין בלבד, משום שיום טוב של
 חנוכה הוא זכר למסירת נפש הלכך קבעו בו שחוק דאית ביה
 מסירת נפש. מאי ניהו. אמר רב טרפן, מסירת טבין דדמיב
 תרתי משמע, אי נמי מסירת נפש מביי, דאדם בהול על
 ממונו וזמנין דאתו ביה לידה הכאה. ומשחק בסמון לישראל
 מי שריא והא אכמבהא היא, ואסמכתא לא קניא. אמר רב אבין
 בקרתין אסמכתא ליכא, כדתניא, בני חבורה שנכנסין לשיבה
 הכר מפקירין ברבן את מעותיהב, ועל כל פרוטה ופרוטה

אל תלכו צדעה אחר: צמוזמן. כסף אית ליה. וכשתמין חזרה של שלשה
 אקרי צמוזמן וחזרה של שלשה כני ומילא יהיו ששה וששה סגו לכולי
 אקרי צמוזמן
 ורז קוצאי תפס מומינין את החבורות. וכו.
 לשון אחרון: חבורות למאי. אמר רב נמבליאל,
 שחוק של קיימא. למשחק, דמצות משחק בחנוכה
 ויש לחוש שמא בחבורה היא, לפי שהוא זכר
 תתפרד הפצילה: לנאולה ומידי דהוה קרבן פסח
 שחא יאנס אהד ומס. שחא יאנז
 את מעותיו ולא קוביא מעוש חבורה בשלשה
 יוכל לשחוק עוד דחצרא חצרא
 דגמרא שאין שחוק אלא במזומן
 נרדשיר.

ורב טרונפי אמר שנים נמי מקרי חבורה דכתיב לא אבוא בסוד
 משחקים ואין סוד אלא בשנים. מתקוף ליה רב קובאי לרב
 טרונפי האיתמר, שלשה שיושבין ועוסקין במשחק במזמין שלא
 יפסיקו במהרה, שנאמר, והחוש המשולש לא במהרה ינתק,
 מאי לאו דבפחות משלשה לאו שחוק של קיימא הוה,
 והא מקרי חבורה. אמר ליה, לעולם סבירא ליה להאי
 הנא דבשנים נמי מקרי חבורה, ועצה טובה קא משמע לן,
 משום גזרה שמא יאנס אחד מהם, ואנא לא סבירי לי להאי
 גזרה דאם כן אין לדבר סוף. מאי הוה עלה. אמר רב שחוק, כף
 קבלתי מרבתי, בהומנה אין פוחתין ואין מוסיפין משלשה
 ובשחוק יוצאין אפילו בשנים. בשלמא אין פוחתין משום חששא
 דשמא יאנס אחד מהם, אבל אין מוסיפין מאי מעמא. אמר רב
 ניימא משום דחברא חברא אית ליה. ושית לכולי עלמא סני:
 תניא הוזמן חבורה ונתבטלה הוה וצטרף לחבורה אחרת,
 דכתיב חבורה תחת חבורה, פשפש ולא מצא אחרת הוה ועושח
 חבורה בביתו עם אשתו, דאשת חבר כחבר דמיא. אמר רב
 שחוק מנין דאשה מצטרפת לחבורה עם בעלה, שנאמר, וירא
 את יצחק מצחק את רבקה אשתו, ואותו היום חנוכה הוה
 דכתיב שם, ויהי כי ארכו לו שלם הימים ואין קץ זמן שהימים

צטופסי דקרתי. הצורות והצבעים שבהם שאינם משתנים לעולם: שחול יכלו מן השוק, משום שירצו הקופצין עליהן צער חוכה ויצטלו מן המלוא: מלי אין מעכבין צהכנס. אבל צשחוק אפילו ה"ק מורה דמעכבין.

שזורקין לקערה אומרין, הרי זו הפקר לכל החבורה, מרפו בכלפי וזכה אחד מהם, הזוכה קונה במשיכה את הקערה ומחפכה על פיה, ומפקיר את הפרוטות לאלתר: אמר רב שפילאי, אמר לשנות בקרתא ממטבע שמבעו בהן חכמים, כמה דברים אמורים, בטופסי דקרתי אבל בשחוק הכל כמנהג המדינה, וכדאמרי אינשי, עלת לקרתא הלך בנמוסיה. לטימרא דסבר רב שפילאי דצבעים וצורות מעכבין, ורטינהו, אמרו עליו על רבי צחיקא הבטלן שהיה עושה לו פתקאות של גיול, וכותב עליהם מספרים בקולמס של אוח, והיה משחק בהן בלילי חנוכה. דרריש העשה ולא מן העשוי. לא קשיא, דרבי צחיקא בטלן היה וסתם בטלן מלמד, ומאי משחק עם תלמידיו, כדי לחנכן במצוות, דשרי אפילו בעגולין של אבר. הכנה בקרתין למה לן. אמר רב שחוק, שמא יכלו מן השוק. אבל אין מכינין וכו', בשלמא מקום פשיטא לן דלא מעכב, דתנן בכ"מ שהוא ואפילו באכסדרא ומרפסת, אבל מעות מאי מעמא דתנא? קמא דסבר דלא מעכבין, והא נמירא דליכא הקפה במשחק. אמר רב גיימא מאי אין מעכבין, בהכנה, משום דקיימא לן דממונא למשחק משכח שכיחא שיד היצר הרע באמצע. ורבן קרתיאל סבר אין סומכין עליו בערפי חנוכה משום דטריד ביותר וזמנין דשכח.

הדרן ערך פרק שבעת ימים.

מסכת

נבס"ם

מן

תלמוד יבנאי

יום פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נייארק.

1907.

מסכת אף על פי פרק ראשון נכמים א

מתני אף על פי שאמרו חכמים, ולא היישיבן שחא לאו צדיקה
 צמסכת עניותן אין הכל מעלייתא היא מפני כי רובן
 כאמנין על העשירות. הכל לאתויי של צדקין צדקין לכסות ולמזונות
 הקונים עליות שמנות צנית הכנסת ולכל מילי דקוי : כאן צשאינו
 ישראל, לאפוקי ל פי שאינם
 מומר צמון עושין אל א
 הזה שהוא ליוהרא ומאצדין
 כישראל גמור מעות אחרים:
 לכל דבר צסימני עשירות
 דקיימא לן צנמי מפרש לה
 איש יהודי אף מאי כינהו
 על פי שחטא סימני עשירות.
 ישראל הוא. גמי. ולאחר
 צדיקה

מתני אף על פי שאמרו
 חכמים הכל נאמנים
 על העניות, אין הכל נאמנים
 על העשירות, ואפילו בעדות
 ובשבועה, אלא בסימני עשירות בלבד.

גמי מאי שנא אעניות דנאמנין ואעשירות דלא. אמר רב
 סוצילאי משום דעשיר נקרא רשע כדכתיב ויתן את
 רשעים קברו ומסיים לו קרא ואת עשיר במותו, ואין אדם
 משים עצמו רשע, ופעדות משום דחיישינן לקנוניא, ובשבועה
 משום מנו דחשוד אממונא חשוד גמי אשבועתא. מתיב רב
 מבינאי והתנן, האומר הריני חכם סימן שהוא כסיל, הריני
 גביר סימן שהוא חלוש, הריני עשיר נאמן ובדקין אחריו,
 קתני מיהת דנאמן מאי לאו דלכתחלה. אמר רב בינאי, מאי
 נאמן בדיעבד ולאחר בדיקה. ואיבעית אימא לא קשיא, כאן
 בישראל כאן בשאינו ישראל, שאינו ישראל האומר הריני
 עשיר נאמן במסית לפי תומו ואפילו הכי צריך בדיקה לענין
 הלואה, אבל ישראל אינו נאמן במסית לפי תומו דאוקי גברא
 אחזקתיה וסתם ישראל עניים הן, וכדריש רב ידען יש מתעשר
 ואין כל וגו' מתעשר ואין כל אלו עשירים של ישראל

לפי שמוכין על הקרקע והון המכפלה לישא דכתוב נקטו כלומר
 רצ להם ולף על פי כן המה זיבורית. מנקשים שכר כעפרון
 מתרוששים וקונלים על שמוכין על המסחר מתרושש
 ישראל שהמה והון רב אלו עשירים של אומות
 גוזלים את העולם לפי שמוכין על הקרקע.
 ממונס. נקרקע ועשירים של ישראל אמו לאו
 ממש, כלומר מוסדיו לגמרי. תניא בראשונה אמרו לעולם
 צעד מערת ישליש אדם את מעותיו, שלישי

בקרקע שלישי בפרקמטיא שלישי בכספים, עד שבאו בני
 ישראל לאמירקא והעמידו על שתים על הפרקמטיא ועל
 הקרקע, ומשקיעין את הכספים בקרקע. מאי לאו
 דסמוכין עד הקרקע גמי. אמר רב חביבא מאי בקרקע בקרקע
 ממש, משום שאינם נוהרין בשעת קנייתם, ועושים מעשה
 אברהם אבינו, שמשלמין ארבע מאות שקל בעד מערת
 מכפלה, ומבקשים שכר כעפרון בן צחר, וכדתניא, הקונה אינו
 קונה לעצמו אלא בשביל אחרים, והבונה עד כמה יבנה, עד
 שיהא חייב, ואין לזה ולזה אלא חזקת הבתים בלבד. מאי
 חזקת הבתים, כדאתמר, המוכר והקונה נעשים חברים, וחזקה
 לחברים בנכסים שאין מוציאין מתחת ידיהם דבר שאינו
 מסוכן, חזקתו של המוכר באונאה יותר משתות, וחזקתו של
 הקונה בפריעה פחות משתות, ושניהם זוקפין את השאר
 במלוה על מנת פרעון לסירוגין וחוזרין חלילה, המוכר
 נעשה קונה והקונה נעשה מוכר ובין כך ובין כך מעדיפין
 שכר דירה לשכנים. תניא כל הנכסים של ישראל נכסי דניידו
 הן, לפי שאין אדם מישראל קונה לו בית בלא מלוה על גבי
 משכון, וזה שאמר בלעם הרשע, מה טיבו אוהליך יעקב
 משכנותיך ישראל. אמר מר המוכר והקונה, מאי שנא
 שוכר דלא קחשיב, אמר רב ליסאי, שוכר לאו בכלל

משכנותיך כפתח המ"ס ונלשון משכון דיריהם. נתי טמונתין ונלשו
 ועזיטי ומה טונו נלשון כני מסור תן מין תאים, כלומר חדרים חללים
 נא מרי או גרים. ועשירים
 צתויה. קרוז לנדלורד הוי, לפי שהוא קרוב
 לשכר, נזוכר לשכר ורחוק כהפסד. הנא דבי
 מיעכו"ס משתעי רבי בנאי, הני צדיקים שבדורנו
 אזל שוכר במה זכייך, בשביל שהם בונין
 מישראל קרוז פתי מנכנסין ואומרים לו
 להפסד. לדיקים להקב"ה, רבוננו של עולם גלוי
 שצדקו, לאו וידוע לפגיף שרכבודך אנו
 לדיקים מוש שיוצאין ממונס
 מוש שיוצאין ממונס עושים כך, לפי שאתה יושב
 מוש שיוצאין ממונס ברום עולם אנו עושים חדרים
 מוש שיוצאין ממונס ורומים זלות לבני אדם, ולא עוד
 מוש שיוצאין ממונס אלא שאנו חסים על ממתם
 מוש שיוצאין ממונס ונקראים לדיקים של ישראל שלא יתכבזו על
 מוש שיוצאין ממונס לדיק סדיו על כלי בית ומטללים, לפיכך
 מוש שיוצאין ממונס אנו עושים את החדרים צרים

וקצרים כלולים של תרנגולים, קיים מה שנאמר והבמת
 צר מעון. אתמר, אין אדם זוכה לבתים באמירקא אלא
 אם הוא ירא אלהים שהחוק את שכנו כדי לקיים בהם
 לא יהיה אביון, כדכתיב, והי כי יראו המילדות את
 האלהים ויעש להם בתים. אלא פסיכנו עשירות בלבד.
 מאי ניהו. אמר רב ספרא סימני דחזירא דפושט את
 הרגל לבעלי חובות ואינו מעלה להם אפילו גרה. ואמר
 רב ספרא עתידים לנדלורדים של ישראל ליתן את הדין,
 לפי שאין למדים מוכר מאברהם אבינו, שבשעה שבקש
 אברהם אבינו לקנות לו נכסים בארץ ישראל הלך וקנה
 לו בית הקברות תחלה, ועשירים של ישראל באמירקא
 קונים להם נכסים תחלה ומשלמים עובר לשוכר ואינם

מ ס כ ת

מ ס ו ה

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נויארק.

1907.

הוצאת בית מסחר הספרים יש. דרוקערמאן 50. קאנעל סט ניו יארק.

4. מסכת אף על פי פרק ראשון נכסים

ועמד	כל ס	זוכרים את יום המיתה כלל שלא יקברו
לדיקים	לא	בבתי קברות של אחרים. ואמר רב ספרא
לדיקים נמורים	אלא	עתידים כל ישראל באמריקא להיות סמוכין
לדיקים	לדיקים	על הקרקע כדבעי דכתיב, ועמד כלם צדיקים
לענין ירושה	לענין ירושה	לעולם ירשו ארץ.
צאק.	צאק.	

הדרן עלך מסכת נכסים.

מתני' עניים צדיקים שמו מסוה ויש לו סון צמון; שלמד את
 על פניהם צמזם על התורה משמאל לימין שחינו ענין
 הכתמים שלא
 יכירו צע"צ מי
 וניי החולכים
 ויתנו לכל אחד
 כדזה הגונה:
 גמי יש מתעשר
 ואין כלי
 והכי דרש קרא
 יש רב מתעשר
 צמורה ואין כל
 צמון ויש רב
 מתרושש צמורה
 הכתמים שלא
 יכירו צע"צ מי
 וניי החולכים
 ויתנו לכל אחד
 כדזה הגונה:
 גמי יש מתעשר
 ואין כלי
 והכי דרש קרא
 יש רב מתעשר
 צמורה ואין כל
 צמון ויש רב
 מתרושש צמורה

פרק ראשון

מתני' בראשונה לא היו יוצאין
 במסוה אלא עניים בפורים
 משרבו הצבועין יוצאין בה
 העשירים בכל השנה כולה.

גמ' תניא מפני מה התקינו מסוה לעניים בפורים כדי שלא יתביישו
 בשעה שמקבלין צדקה, משפסקו העשירים מליתן נמלה מסוה מעניים
 ונתנה לעשירים כדי שלא יתביישו בשעה שאינם נותנין. עשירים
 אין עניים לא, והתניא מדה אחת למרו רבנים ממש רבינו
 שבשם יוצאין לחוץ אינם יוצאין אלא במסוה והא סתם רבנים עניים
 נינהו וקתני יוצאין במסוה. אמר רב ספרא הכא בכאי עסקינו
 ברבנין עמיריקאין וכדדריש ההוא מדרבנן יש מתעשר ואין כל.
 מתרושש והון רב, יש מתעשר ואין כל, זה רב אירופאי שהוא
 עשיר בתורה ועניותו מנולתו, מתרושש והון רב זה רב עמיריקאי
 שהוא רש בתורה ומתעשר מרבנותו. ואבעית אימא רבנים
 רפורמין נפי רבנים קרי להו וכדאמר רב נהורא כל רב
 שלומד את התורה משמאל לימין סופו שמתעשר ומתכבד
 דכתיב ומשמאלה עשר וכבוד. תיש המלמדים השוחטים וההזנים
 וכן כל המתפרנסין מן התורה מן הכשרות ומן התפלה בעמיריקא
 אינם יוצאין לחוץ אלא במסוה קתני מיהת מלמדים וגמירא
 דמלמדים עניים הן. אמר רב ספרא מלמדים שאני דיאה להם
 ענינתא ולא מתעשרין עולמית. תניא אבימלך תקן מסוה לעשירים

צראשונה לא היו יונאין זה כעשירי המגרים לכל דבר: צנתא עשירי צישראל קאי ולא צאומות דנויארק. דסנירל לה דצצצט העולם שלט ענינו שקבלה דכתיב: הנה נתתי אלף בסף לאחיד הנה לך כמות עינים. דרש רב ספרא סא דכתיב, ראות פניך לא פללתי בשעה ששמע יעקב שנעשה יוסף בנו עשיר במצרים אמר שמא מעשה עשירים בידו ואין אני רואה את פניו, ביון שבא לשם רואה את פניו בלא מסוה שמת ואמר: ראות פניך לא פללתי. הנה דבי רבי קושמא עת ידה מסוה שותבטל מכל העולם שנאמר: ובלע בהר הזה פני הלוט הלוט על כל העמים, והמככה הנסוכה על כל הנגים. תנן דהם הייב אינש לבסומי בפוריא וכו' פורים שחל להיות באחד בשבת במזא דנויארק בסומי היכי משכחת לה? אמר רב שתוי משכחתלה בבתי קפא ובכוסות של חלב, וכדכתיב שתיתי ייני עם חלבי, אי נמי במשקין מן המוכן שמנהג חסידים הוא לשתות בפורים מן המוכן, וכהא דדריש רב סבאי, השתיה בפורים מצותה מן המוכן, לפי שלא זכו לה ישראל אלא בזכותו של המן והמן נקרא ממוכן. רב רויא אמר, משום גורת רזוילד לא חיישינן, דאין אפוסרופם לשתיה, שכן פצינו אצל עלי טאף על פי שיעמר את פיה של חנה חשדה וחשבה לשכורה שנאמר ועלי שופר את פיה ויחשבה עלי לשכורה. ועשו אותם ימי משחה ושמחה. משחה לישראל סלקא דעתך, אמי ישראל שותים או שופים נינהו אלא הזראת שעה הוה מעום ששונאיהם של ישראל היו מלנגנן ומונק את ישראל ואומרין להם נזירים אתם, ונזירים חוסאין הו, וממי למדו זאת מאביהן המן הרשע, עקסרג ואמר, ודתייהם

והשתים כדת, ולמר אוחו רשע מנגה אותן צציל כד וקורא חנר כשס שאינס מקיימין את השתים עליהן ואל סלונים אתה יוס. כד אינס וקיימין את הדת יוס כפורים. וסניר רב ספרא דכ דמיון סוף יוס שסוף דומה לפורים. מה טו צו אהלך יעקב. אצל ציל של ישראל כפירים לאמר לך דעבודת פורים אחת בשנה היא. דריש רב ספרא, כתיב, אלה תולדות נה, שם חם ויפתי, וכתיב בתריה אחי יפת הגדול, אף על פי שהבכורה היתה לשם, לקח יפת פי שנים בנחלת נח אביו, משום שצפה הקביה שעתידים בניו של יפת לשנוא לבניו של שם ולא יוכרו לדור עינם בכפיפה אחת, לפיכך פתה את יפת ליכח לו פי שנים בנחלתו של אביו, והושיב את בניו של שם בבתי משקין, וזה היא שאמר הכתוב יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם. ומאי משמע דאהלים בתי משקין הן תדע שבלעם הרשע שבא לקלל את ישראל אמר מה טובו אהלך יעקב. ואמר ר' ספרא הכל תלוי במזל ואפילו המן שהיה בימי אהשורוש, שהרי כמה המנים קמו על ישראל בכל דור ודור וזכו שתיעשה להם אדוירטיון גדולה כזאת ושתיעשה יום משחה ושמחה על שמם. תניא ביא וראה כמה גדול שאינו מצוה ועושה מהמצוה ועושה, שבניו של יפת אינם מצוים על השתיה אפילו פעם אחת בשנה ואין לך יום שאין אתה מוצא מהם שכורים ברחובות, ושאין אתה שומע מכת מרדות כחמת שכרות בעתונין, ובניו של שם מצוין ועומדין על השתיה בפורים

אחת בשנה היא. דריש רב ספרא, כתיב, אלה תולדות נה, שם חם ויפתי, וכתיב בתריה אחי יפת הגדול, אף על פי שהבכורה היתה לשם, לקח יפת פי שנים בנחלת נח אביו, משום שצפה הקביה שעתידים בניו של יפת לשנוא לבניו של שם ולא יוכרו לדור עינם בכפיפה אחת, לפיכך פתה את יפת ליכח לו פי שנים בנחלתו של אביו, והושיב את בניו של שם בבתי משקין, וזה היא שאמר הכתוב יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם. ומאי משמע דאהלים בתי משקין הן תדע שבלעם הרשע שבא לקלל את ישראל אמר מה טובו אהלך יעקב. ואמר ר' ספרא הכל תלוי במזל ואפילו המן שהיה בימי אהשורוש, שהרי כמה המנים קמו על ישראל בכל דור ודור וזכו שתיעשה להם אדוירטיון גדולה כזאת ושתיעשה יום משחה ושמחה על שמם. תניא ביא וראה כמה גדול שאינו מצוה ועושה מהמצוה ועושה, שבניו של יפת אינם מצוים על השתיה אפילו פעם אחת בשנה ואין לך יום שאין אתה מוצא מהם שכורים ברחובות, ושאין אתה שומע מכת מרדות כחמת שכרות בעתונין, ובניו של שם מצוין ועומדין על השתיה בפורים

מסכת
בבבב

מן
תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

סחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נייארק.

1907.

בדפוס א. ת. ראזענבערג, 11 ראמנערס סטריט:

4 מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה

ונוטס, לשין ואי אתה מוצא יהודי מבושם ברחוב,
נקיס כלוור כדכתיב: אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה
שכורי ונורי ברחיבותינג.
פירש זלשן סני
נסור על שס
סריח רע שילא
ווסשכור.

הדרן עלך מסכת מסוה.

מסכה באחד פרק ראשון כזבים א

מתני' בתקיעה, זנמי מפרש כי כי אומרים שאנו של אלהיהן
 תקיעה כאן כוזיבא הוא נתעברה זאכריל לא מנן אדם כי
 וילק לה מקרא. אם מרוח אל
 גמי כל אדם. ממהים וסוף
 כו ז צ. א ת פ ל ת א
 משמע אפילו דכזיבא. הכל
 אותן שאינם קייצין זכזיבא
 מ א מ י כ י ס לאתויי דקטרין
 זאלהותו של ישו ושדכנין. שהמה
 מאמר שמוכן קייצים ממש
 ללידתו כחזין כל הסנה כלה
 הן ונתחייבו שאם יאמרו
 זר"ה לכזיבין, אדם אין שומעין
 אתחלתא דכזיבא לכן אנל שאר
מתני' באחד באפריל ראש
השנה לכזבים ומציה
לכזב בו וכל המרבה בתקיעה
הרי זה משוכח ומדמח שיכזב

כל השנה כולה.

גמ' והא תנן ארבעה ראשי שנים הן, והשיב להו לכולהו
 ואילו רה"ש לכזבין לא קא חשיב. אמר בר סחיבא בזמן
 שהיו ישראל מונין לבריאת עולמו של הקב"ה היו פסודין מרה"ש
 לכזבין דכתיב לא איש אל ויכזב, משקלקלו והתמילו למנות
 ללידתו של אדם נתחייבו אף ברה"ש לכזבין שנאמר כל האדם
 כוזב. ומאי מעמא קבעוהו באחד באפריל משום סוד העבור
 שבו דהוה אתחלתא דכזיבא שכשאתה מונה מאפריל עד יאנואר
 אתה מוצא ט' חדשים. אתמר כזיבא לאו חובת יומא הוה
 אלא תובת נברא רב שקרן אומר הכל חייבים בכזיבה ואפילו
 בכל השנה כולה דכתיב כל האדם כוזב. מאי מעמא דתנא
 קמא, דריש רישא דקרא אני אמרתי בחפזי, מכלל דבתר כן
 לא סבירא ליה לדוד הכי, ורב שקרן אפר לך מאי בחפזי בארץ
 של חפזון. וכך אמר דוד אם ראית ארץ שהכל נעשה בה
 בחפזון ואנשיה חזין ומתין בחפזון דע כי כל האדם כוזב,
 דפזוזות מביאה לידי כזבנות. אמר מר רב שקרן אומר הכל
 חייבין בכזיבה, הכל לאתויי מאי, לאתויי שדפנין ורדקטריין.
 מהו דתימא פטורין מידי דהוה אשכורין בפוזיט. וכל המרבה

כל אדם לאו בתקיעה, פתח בכזיבה ומסיים בתקיעה, אמר רב קייצין מנח אלף כחשאי תקיעה נמי כזיבה במשמע כדאמרין וממרים בכזיבא אנשי פלוני תקע לפלוני וכן מצינו אצל לבן צכל השנה כלה הרמאי דכתיב ביה ולבן תקע את אחיו. אמר וקייצין אף זרשאן לאפרייל. רב בלופאי באמעריקא הכל תוקעין ותקיעתן כשרה לפי שתקיעה הוא סימן להירות ופל המרבה לתקוע נקרא חכם שכן מצינו ביואב שלא שלח אחר אשה חכמה אלא לתסועה. דריש רבי כפרא אמת מארץ תצמח, מאי מארץ בחדש דמקרי מארץ, דכל השנה כולה האמת כבושה בקרקע כיון דמטי מארץ מתחלת לצמוח לפיכך התקינו באחד באפרייל רה"ש לכזבין; בר כזיבא אומר ארץ ממש דכל האומר אמת עכשו אין לו שמירה אלא בקרקע.

הדרן עלך מסכת כזבים.

מסכת

עמי עריקא

מן

תלמוד ינמאי

עם פרוש קצר ומפסיק.

מחבר ומסודר מאת

ג'רשון ראזענצווייג.

נייארק.

1907.

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא א

מתני' אין בין עמיריקא למעלוותא שלשה חלקי ישוב : והיה לנוס שונה. קמיירי : אלא שעבוד מלכות. שהחלק הרצעי לא נברא אלא לאחר

מקלט : עמא ריקס. על סם רקיס וכוחזים אשאר ארצות שזאו צה : עלו צראשונה : לאפוקי העולין עכשן דלאו כלן יוחסין : עוברי חרס. היינו חרס דרצנו גרשון : שהיא ממרק עונותיהן. על ידי שגעשו חס עשירים וממילא עונותיהן

מתני' אין בין עמיריקא לשאר

ארצות אלא שעבוד מלכות בלבד דברי רבי ירמיה ויחסיא אומרים עמיריקא כשאר ארצות לכל דבר :

גמ' תניא לא נבראה עמיריקא אלא לארץ מקלם, שבשעה

דלית צעמיריקא : וחכמים אוירי. דשעבוד מלכות צעמיריקא נמי איכא דכל שעבודא דשוכטי וסוטרס לחכמי שעבוד מלכות סו : גמי שלשה חלקי ה' ע' ו' ג' דקודס שגלתה עמיריקא לא היו צעולס אלא

גמי שלשה חלקי ה' ע' ו' ג' דקודס שגלתה עמיריקא לא היו צעולס אלא

שגלה קלומבוס את עמיריקא באו שלשה חלקי הישוב לפני הקדוש ברוך הוא ואמרו לפני רבנו של עולם כתבת בתורתך (ידיים י"ט) ושלשת את גבול ארצה, אמר להם הקדוש ברוך הוא היה לנוס שמה כל רוצה. אמר רב ספרא צפה קלומבוס באצטמנינות שלו שעתידה עמיריקא שתיעשה ארץ מקלם לרקין ופוחזין של כל העולם כלו ובקש רחמים שלא תקרא על שמו, קראה עמא ריקה. איני והא תנן כל הארצות עיסה לעמיריקא שעמיריקא בחזקת יוחסין עומדת. אמר רב מבינא מאי יוחסין פכולין של שאר ארצות בדתנן עשרה יוחסין עלו עם עזרא מבבל וקחשיב ממזרים ונהינים וכו' הניא נמי הכי עשה יוחסין עלו בראשונה לעמיריקא. ואלו הן רוצחים, גנבים, סוסרים, מדליקי בתים, מזויפי שמרות, מוכרי נפשות, עדים זוממין, פושמי רגל, עוברי חרם, ובנים סוררים ומורים, ויש אומרים אף נעדרת שנתפתחו, ולמה נקראין יוחסין לפי שכל הפסולין של שאר ארצות כיון שבאין לעמיריקא נעשין בה יוחסין. במתניתא תנא מפני מה היא נקראת עמיריקא משום שהיא ממרקת עונותיהן של

ויתורקין: כי יש לכסף מולא. דהכי הדיוט הרי הוא כמלך כדמסיי קרא דר"ג להאי קרא יש יתום לכסף ויש יהד שצטי ישראל: קרנא ירקא. מקום שעל ידי זהב נעשין צני אדם גרין הארן צלעין: צין רצועה למקל. מוזיקון וטורין: מה צין רצועה מאי טעמיהו. בני אדם, ממאין נעשו בה של שטר צסורי דאורי דעצוד מלכות נמי איכא צעמיריקא והא צאתר. דליכא מלך שעצוד מלכות היכי משכחת לה: ראשי עם צכלל מלכים נינהו. ושצודן מעין שעצוד מלכות הוא: האי קרא צישראל וכו'. וצישראל שאני דצני מלכים הן ולאו דוקא ראשי עם אלא אפילו ידעיה מחלוקת בשעבוד מלכות, אבל שעבוד שופמים ושומרים אפילו רב ירקא מודה דאיכא, דתניא אמרו לו חכמים לרבי ירקא קרנא ירקא וכי מה בין רצועה למקל, אמר להם האי לאו שעבוד מלכות אלא שעבוד שופמים ושומרים הוא. תניא נמי הכי, לא יצא הרוכל בסלו לרשות הרבים אלא אם יש לו רשות, ו'א יעמוד המושך בקרון של פירות על מקום אחד למכור פירותיו, ולא ילך אדם בד' אמותיו של שומר מפני הסכנה, פגע בו מנוול זה יפסע לאחוריו, הכה במקלו על קדקדו חנם ימסור את דינו לשמים ואל ימסרנו לשופט לפי ששומר כרעא דשופט הוא: ת"ר אחורי ארי ולא אחורי אשה, אחורי אשה ולא אחורי קמן ולא אחורי שומר, צני צני (פסחים ד') נגנשו מעולל ונשים משלו בו. מיתבי ארבעה דבנות מוזיקין והם,

זורים. טעמיהו צלעין: שטר צכלל שטר. ומתיתא דקתני שלשה מוזיקין לא תשיצ שטר לפי ששטר אף שטר צממע: שלשה סלי סורי כו'. כדמפרש לקיון דהוקסה עמיריקא למזרים ויליף מקרא כוש וכוט ולוד וצני ארן הצרות: חרות על הלכות. כונו שצינו אל תקרא חרות אלא חרות ונסיק דאין חרות צעמיריקא אלא על הלכות. כלומר צכתו ולא צפעל מוש: מתני' אף את. לא זו אף זו: גמ' צא שוחד לעולם. וכיון שהצד נהג צכלל העולם אלו חכת מדניה דאורי- ריקא היא ומאי קממע לן: זהב זהב. קסנר דשניא גרים: ע"פ הגורל ממנין וכו'. קא סיד צצאתר דליכא גורל לא שייך שוחד ומתן דגורל נמי חלמא הוה, מי לא שמעית זה דדריש רב דרוראי (שמות לב) חרות על הלוחות אין חרות בעמיריקא אלא על הלוחות בלבד: מתני' הוהב קונה את הנשיא ואת השופט ור' ינא אומר אף את הגוש: גמ' מאי קונה אי נימא משחד פשימא דתניא בא זהב לעולם בא שוחד לעולם ואמר רב שופמא זהב זהב. אלא מאי קונה עושה. והתנן כל נשיא ונשיא שממנין בעמיריקא על פי הגורל ממנין אותו. מאי גורל שוחד נאמר כאן (משלי י"ז) בחיק ומל את הגורל ונאמר שם (שם כ"א) ושוחד בחיק, חיק חיק לגורה שוה: ורב ינא אומר אף את הגוש. מאי מעמיהו א"ר ספרא דריש קרא דכתוב (ישעיה י"ד) שבת נוגש שבתה מדהבה: ת"ר אלא כסף וזהב לא נתמנה כל נשיא בעמיריקא שנאמר (שם כ"א)

שחד במשוע שמשדוין את הנאון לפיים ונוכסין על השקלים : וכסף
 הרציתי והכי דריש לקרא. הכסף והזהב שהרציתי עשו אותו לצעל צעמי :
 חין נחמד אלף זהב כ"ו. מוכר על תיר דלעיל דאין נשיא ולניצ ופרנס נחמד
 טוב וטחור אלף וני
 שיש לו זהב לפי
 לצעלי הסוליטיקין:
 מתני' הינקים.
 האזרחים שינקו
 תורת עמיריקא
 צילוחתם וינדקדקין
 צורסת דיוקנותה
 שלהם דלא תשתכח
 נוכי זרעם :
 נמי יסדת עון.
 ותנינא חין עון
 אלף תורה : וללעום
 עלי גוררים טעוי
 טאצאקא צלע"ז: נתי
 אוקשין שמוכרין
 שם סחורה על ידי
 סחורה וכל הסחורה
 צנוחית הסחורה זכס
 צנוקתה. ויש צזס
 אונאה גדולה שצין

מעלה נשיאים מקצה הארץ ומסיים ליה קרא
 מוצא רוח מאוצרותיו. אלמלא כסף וזהב לא
 נתמנה כל נציב בשום עיר ועיר שנאמר (משלי יח)
 הון עשיר קרית עזו, אלמלא כסף וזהב לא
 נתמנה כל פרנס על הצבור בבתי כנסיות
 ובתי מדרשות שנא' (הושע ב) וכסף הרביתיהם
 וזהב עשו לבעל : אמר רב פולטיקי, אין נחמד
 אלא זהב שנאמר (ההלים יט) הנחמדים מזהב, אין
 טוב אלא זהב שנאמר (בראשית ב) וזהב הארץ
 ההיא טוב, אין מהור אלא זהב שנאמר (שמות כה)
 זהב מהור, מכאן שכל מי שיש לו זהב נעשה
 נחמד טוב ומהור :

מתני' כל מנהג שנהגו בעמיריקא ואפילו
 הוא מנהג של שמות אין בו משום
 בזיון, כל מסחר שהחזיקו בו הינקים ואפילו יש
 בו גנבה וגולה אין בו משום אונאה, כלל
 גדול אמרו חכמים במסחר כל אונאה מותרת חוץ מאונאת עצמו :
גמ' למה לי למתני מנהג ולמה לי למתני מסחר. צריכא דאי תנא
 מנהג הוה אמינא מנהג אין משום דמנהג ינקים תורה הוא
 דכתיב (ההלים ח) מפי עוללים ויונקים יסדת עון אבל מסחר דלאו
 תורה היא לא ואי תנא מסחר הוה אמינא מסחר משום דנקרא קדש
 דכתיב (ישעיה כג) והיה סחורה ואתננה קדש אבל מנהג דלאו קדש
 הוא לא, צריכא : כל מנהג וכו' כגון מאי אמר רב ציבילאי כגון
 לאכול בשוק וללעום עלי מרורים : כל מסחר וכו' כגון מאי אכר
 רב בינא כגון בתי אוקשין ובתי משקין כדתנן הקונה מלי כסף
 מן האוקשין ונמצאו סינים וכן הקונה יין מבית המשקין ונמצאו

גם המוכרים בין הקונים ומיקרין לכיכך צדיני שמים חיצים אלכל
 את השער ומזוין את הקונים שזינן צדיני אדם פטורים : תניא נמי
 ונצלי הנסיון : הקבלנים והערבים. הכי. דאין אונאה לרצים : אטו
 שיוקבלים עליהם
 לצבת צמים,
 לתקן דר כים
 לעשות גשרים
 ולהסור צרות
 שיתין ומערות :
 נפלו. אפילו ע"י
 רוחמאיהם : ואורא
 לשמים הוא .
 מים אין לו עליהם כלום : ההוא
 גברא דובין באני דכספא בביתא
 דאוקשין בעשר סלעין נפק דק
 ואשכח דלא כספא הוא, אויל
 ומכיר יתהון בפרנא דסלע, סליקו
 להנותא למשתי כסא דחמרא
 לאפגוי צערא יהבו ליה מיה ובעו
 שיוט את ינאום .
 צא אחיד צנורמה .
 ולריך זה שצא
 להנות לירא פן
 מלא את אחיו
 צנורמה ויוכס
 אותו : קורין
 לכסף ינוכס .
 מלשון

מיניה פלוג דסלע קרי אנפשיה (ישעיה א') כספך היה לסינים כספך
 מהול במים : אמר רב ידעיה כשם שאין אונאה ליחיד כך
 אין אונאה לרבים דתניא הקבלנים והערבים בין שקבלו מן
 היחיד בין שקבלו מן הצבור בונין בנינים שר עראי, נפלו
 והזיקו או המיתו פטורים מדיני אדם והייבים בדיני שמים,
 לפי שעל מנת כן קבלו שלא יוציאו מתחת ידיהן דבר שאינו
 מסוכן. אמר רב מקשן אי הכי בדיני שמים נמי לפטרי.
 א"ל משום שבפניניהם פורחין באויר ואוירא לשמים הוא. תניא
 נמי הכי הבא מן הדרך צריך להודות לפי שהגשרים והתעלות
 הספינות ועגלות של קיטור שבעמיריקא בחזקת סכנה הן שנאמר
 (תהלים קל"ט) כל דרכי הסכנתה : חוץ מאונאת עצמו. אטו
 בשופטני עסקינן, הכמים עצה טובה קא משמע לן שכל הבא
 להנות את חברו יזהר שלא יונה חברו אותו שנאמר (בראשית כ"ז)
 בא אחיד במרמה : אמר רב כספא גדולה אונאה שמאכלת
 בשר לבעליה דכתיב (ישעיה מ"ט) והאכלתי את מונך את בערם :
 ואמר רב כספא עשירים שבעמיריקא במה הן זוכין בשביל
 אינאה שכן בעמיריקא קורין לכסף מונה : דריש רב ידעיה מאי
 דכתיב (ההלים ק"ד) זה הים גדול ורחב ידים וגו' זה הים גדול זו

מלשון אופאה . לצי הלולא . לצי הלולא שעשין צעמי ריקא שותנין את המאכלים על השלחן לכל המוסזין צימד ובל מיי שיכול לחטוף יותר ודו על העליונה .

עמיריקא שנמשלת לים מה הים קולט כל מה שזורקין לתוכו ומכסה עליו , כך עמיריקא קולטת כל הבא אליה ומכסה על כל פשעיו . שם רמש ואין מספר , אלו בני האדם שדומים לרמש שכל הנדול מחברו בולע את חברו . חיות קטנות עם גדולות , אלו העשירים הקטנים שהולכים ומתעשרים עד שנעשו גדולים , ולמה נקראים בשם חיות לפי שכל המשים עצמו כחיה שדורסת ואוכלת ממונו מתקיים בידו : אמר רב ספרא האי עלמא חדתא לבי הלולא דמיא חמוף ואכול חמוף ושתה שנאמר (תהלים קכ"ה) יניע כפיד כי תאכל וגו' אר תקרא כפיד אלא חפיד שכן כלשון יונית קורין לחמיפא חפקא :

הדרן עלך אין בין

מתני' הכל ירוקים . לקמן מפרש שנה את שמו לרזינור ומגיד פשוט מאי ירוקים : וכלם שנו שנה את שמו לפרדיגור ומלמד פשוט וכו' . ילאו מכלל ירוקים ואין שנה את שמו לפרופיסר דמהניא להם שני סגס למזון מלגלגין עליהן צין אהיטן וקרזיסין :

מתני' הכל ירוקים הם לעמיריקא , החיש והסנדלר המבח והבורסקי . וכלם ששנו את שמם ואת בגדיהם אעיפ שלא שנו את לשונם יצאו :

נמי' מאי צינייסו . סא רז מגיד ומלמד סיינו סך דהרששוטוקטן ומתקן רזינורכוי כלומר רז פשוט אוסתס עססארן

נמי' הכל לאתויי מאי . אמר רב ידעיה לאתויי חרש שומה וקמן . רב סבינא אמר לאתויי רב מגיד ומלמד . מאי בנייהו , רבינור פרידיגור ופרופיסור איכא בנייהו , לרב ידעיה דאמר חרש שומה וקמן רבינור פרידיגור ופרופיסור בכלל ולרב סבינא דאמר רב מגיד ומלמד הני לאו בכלל נינהו : הכל ירוקים הם . מאי ירוקים , אמר רב ספרא נחותי ימא כאותה ששנינו ולא בירוקה שעל פני המים . מתקוף ליה רב מקשן אי הכי אפירו ינקא ששהה בספינה נמי . אלא אמר רב ספרא מאי ירוקים נכרים , כתיב הכא (תהלים ל"ז) וכירק דשא יבולין וכתיב התם (שם י"ח) בני נכר יבולו לגזרה שוה : אבעי' להו נשים ירוקות הן או לא . תא שמע , אסתר ירקרקת היתה שמע מינה . אמר פר אסתר ירקרקת היתה , והא כתיב (אסתר ב') הדסה היא אסתר מכלל ששנתה את שמה ותנן וכלם ששנו את שמם וכו' יצאו . אמר רב תופרא שנתה את שמה ולא שנתה את בגדיה אמר ליה רב מקשן והא כתיב (שם ה') ותלבש אסתר מלכות , מכלל ששנתה את בגדיה נמי , איל קודם ששנתה את בגדיה ירקרקת היתה : תנא בשעה שקלל משה את ישראל ואמר (דברים כ"ה) יכבה ה' בירקון ירד קלומבוס ונעץ קנה בים והעלה עליו

ומנסהיה: וירקון שמים. נויארק צחוק. ולא עם ינקים: מאי משנים ומגמיו.
 או תיות הוא ירקון: אלע מראון. אלל שלומדין מלות אנגליות אסדות ומצטאין
 אלע ומצלאל לאו שינוי מעליא הוא: אמתן שלא כהוגן וזה סיוון ניכר שירוקין
 הזקן בכלל צגדים
 הוא ונריך שנוי: שרמון ועליו נבנה כרך גדול
 אלל צתער. של עמיריקא וירקון שמויה: פארראט צלע"ץ.
 שינלחכו כלו: אטו. וכולם ששנו את שמם וכו'. והוא מין עוף
 ינקים לאו מנדלי. אמר רב הלפתא שנוי השם הדגה ואינו לומר
 זקן ניכסו וצניקין. כולו עלמא מודי לשון אמת על
 דלאו ירוקין הו: מדינה. שנוי בגדים כיצד צורים: ולציה
 שהזיקו ישראל. אפילו יפים בקרועים ובלבד שנעשו בעמיריקא.
 לעשות כמותם: ואמר רב הלפתא, הזקן בכלל בגדים הוא
 מדקדקין אף עמס. הנוזיקין הדע שבשעה שכרת חנון בן נחש בגדים של
 מדקדקין עס. מוגלחא, זקן אין לו תקנה אלא בתער. אמר רב
 ישראל מנדלי זקן רב הלפתא אטו ינקים לאו מנדלי זקן נינהו. אמר ליה כל מצוה
 שהחזיקו בה ישראל מן העמים מדקדקין בה יותר מן העמים. איכא
 דאמרי הכי אמר לו גדול המצווה שלא לעשות ועושה משאינו מצווה
 ועושה, שמיום שנהגו ישראל בתגלחת מדקדקין אף עמהם
 כחוש השערה. אתמר נמי שער אחד בזקן סכנה דכתיב (שופטים כ')
 כל זה קולע באבן אל השערה: אף על פי שלא שנו את לשונם וכו'.
 והא אנן תנן שבע מדות מנו חכמים בירוקים, אוכלים לתיאבון,
 הולכים באמצע הדרכים, מקללים את קלומבוס, משנים את
 לשונם, שואלים מה שיודעים, מבקשים עצה ואינם מקבלים,
 מזילים את השער. קתני מיהת משנים את לשונם, מאי משנים
 כגמגמין וכדאמר רב לנגאי, ישראל למה הוא דומה לתוכי
 שמגמגם בכל לשון שהוא שומע שנאמר (דברים ל'): והם תכול לרגלך
 ישא מדברותיך: אמר רב ספרא ירוק בשבעת ימים הראשונים
 אפילו בתו מתביישת בו שנאמר (גמדני י"ב ואביה ידס ידס

ירוק ירק. דרש מלשון ירוקון. שנה גם את לשינו. זכה לדבר אנגלית:
 מהני צחיסא ונדליקתא. שקים של עור שגולין צון סמורה.
 גמי וסייעין איתו. קרציו ומכיריו ואלו חוצה סיה אלל רכות: המזיקין.
 קטנים שנתצו
 צלרצעה אמות
 זיקין וכן בכל
 נקיס ממזכיר
 צגנוי וזיקין קטן
 צמטע: הואלדיק
 גמור. דאי לא
 משלם לאו רשע
 הוא שהושלם
 עושה לפנים
 נשורת הדין:
 וצגד צוגדי צגד:
 משמע אלס
 צגדו צגדו
 הצוגדים צגדו
 גם סס:
 קמור

בפניה היא תבלם שבעת ימים, ככאן ואילך
 כיון שיטנה את שמו ואת בגדיו הוא מתבייש
 בירוקים אחרים, שנה גם את לשונו הרי הוא
 ינקא לכל דבר:
מדתני במה פדלר יוצא בסל ובשק ובארגו
 בהפיסא ובדלוסקמא ורב דחקן אומר
 אף במחטים ובעצי גפרית שבידו:
גמ' תנו רבנן ירוק שעברו עליו שבעה ימים
 ואינו יודע במה להתפרנס מסייעין אותו
 להיות פדלר. כיצד, קנין לו סל ומעט סחורה
 ומגלין לו רזי דפדלנותא, ואומרין לו קד הזור
 על הפתחים, ומברכין אותו בשתי ברכות ברוך
 אתה בצאתך וברוך אתה כבואך, ברוך אתה
 בצאתך שלא ישלמו בו המזיקין בדרך וברוך אתה כבואך, שתהא
 ביאתו כיציאתו, זכה יטה את שכמו לסבול חבילות של סחורה
 כחמור גרם, לא זכה ימס סלו ויהיה לעובד שנאמר (בראשית מ"ט)
 ויש שבמו לסבול ויהי למס עובד: אמר מר ומגלין לו רזי דפדלנותא,
 מאי נינהו, אמר רב רובלא, שני רזים, שכל קונה המשלם לפדלר
 סח שהוא חייב לו הוא צדיק נמור, וכל פדלר המשלם להנוני
 מה שהוא חייב לו הוא צדיק נמור שנאמר (ישעיה כ"ד) צבי לצדיק
 רזי לי רזי לי בוגדים בנרו ובגד בוגדים בנרו: ושתהא ביאתו
 כיציאתו. אמר רב רובלא שישוב לביתו שלם בנופו שלם
 בסחורתו. אמר ליה רב מקשן בשלמא שלם בנופו ברכה
 היא אבל שלם בסחורתו אטו ברכה היא. אמר ליה זיכנא
 דברכה מעלייתא היא: תניא שלש משמרות לפדלר מלכותה

חמור סובל. נוסף חזילות של סחורה עליו לחמור גרס: תנונים צועקים. אית דגרסי צועקים ולין נענים: תינוק יונק: הכלל נעשה כתינוק שיונק משדים צומקות שמינו מוץ כמה שלישיית תנוק יונק ואינו מוצץ, ועל כל משמר שהולך לריד פה וריש שבפדלר בנס הן עומדין, בא וראה שהולך דל תמיד. ופזרתי ממון של אחרים לבין האומות: אמר רב ספרא פה וריש שבפדלר בנס הן עומדין, בא וראה כמה גדול כחו של פדלר מכח יעקב אבינו שאילו ביעקב אבינו כתיב (בראשית י"ב) ויאבק איש עמו, ובפדלר כתיב (שה"ש ג') מכר אבקת רוכל: ואמר רב ספרא ארבע מדות בפדלר, ספוג ומשפך משמרת ונפה, ספוג שהוא סופג את הסחורה מן התנונים, משפך ששופך את הכל אל הקונים, משמרת שמוציא את הסחורה וקולט את החובות, ונפה שאינו מתמלא מקלימית כדכתיב (ישעיה ל') להנפה גוים בנפת שוא:

הדרן עלך הכל ירוקים

מתני' וקטנים שהגיעו לחינוך. לקמיה מוכרש לזמן חנוך. גמ' צעת הצזה. שזכיתא עזודה: צעת הסלק. שאין עזודה מלויה כלל: דתדיר ושאינו תדיר. וסלק תדיר הוא לצזה. צעת הסטריק הוא. שצטלו הסעודין מתלכתן ע"י עזון וסלק צרשי צעלים: כאלו צעלין כשולות: שהן ודלוי חייבות צעזודה צפקטרי וצמנויות

מתני'

אלו חייבים בעבודה האנשים והנשים וקטנים שהגיעו לחנוך. רבי עניא אמר כל שהוא חייב באכילה חייב בעבודה:

גמ' אמר רב פעלן לא שנו אלא בשעת הבזה אבל בשעת הסלק הכל פטורין, דתניא שתי עתים לעבודה עת בזה ועת סלק, מי שמרח בבזה יאכל בסלק ומי שלא מרח בבזה ירעב בסלק, דכתיב (קהלת ג') עת לבקש ועת לאבד, עת לבקש עבודה ועת לאבד כחו, ומאי טעמא נאמר עת לבקש תחילה משום דתדיר ושאינו תדיר קודם. סתקיף ליה רב תופרא והא כתיב (אסתר ט') ובבזה לא שלחו את דם אל התם שאני דבשעת הסטריק הוה דכתיב ברישא דקרא ועמד על נפשם:

רב עובדא אישכח למר יונן דהוה קמי אפתחא דבי פקטורא וחזיה דהוה בדיחא דעתיה ואי בעי סנייה כל חללי עלמא הוה אמר ליה, איל מאי טעמא העובדין בעמיריקא אינם רואין עולמן בחיהן. א"ל משום דעמיריקא מרובה באוכלסין של ירוקין, וירוקין נעשו סקבין, וסקבין מבלי עולם הן. מאי בזה, שמבזוין העובדין את כחן בחנם. סלק, שמסתלקין מעבודה ומתין ברעב. סטריק, שבשעה שמניחין את עבודתן נשיהן ובניהן כוטרין על פניהן וכופין אותן להחזיר את גרושתן: האנשים והנשים. ונשים חייבות בעבודה, והתנן כל הנשים בעמיריקא דיין מה שהן עושות בביתן לבעליהן לבניהן ולברדריהן. לא קשיא כאן בנשואות כאן בשאינן נשואות.

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמיריקא

וזמניו: זרי
 דיירין . ל פ י
 שוודירין ומרצין
 333 צ צ צ
 שסטייר צנציל
 שנעסה צר ונלוס:
 שעירס . דרש
 שעירס . מלשון
 שערות: עתוים.
 זמנתי

נאמר (בראשית ג') בעצבון תאכלנה ולאשה נאמר הרבה ארבה עצבונך : אמר מר ומשמשת את הכרדרין , מאי כרדרין , אמר רב ספרא אמרה לי מיסית דניתהו דרב רוכלא ברי דיירין , כאותה ששנינו המרייר את שדהו : וקמנים שהגיעו לחנוך . ואיכא חנוך בעמיריקא והא תנן אין מהנכין את הבנים ואת הבנות ואין מגדלין אותן לתורה ולמעשים טובים אלא לחופה בלבד . מאי חנוך זמן חנוך . ואיבעית אימא חנוך מלאכה כדתניא הקטן כיון שהצטיר בנביא , אביו פמור מעונשו ומחנכו לעבודה : ורבי עניא אומר וכי בטאי פליגי , אמר רב ספרא בקטן שלא הניע לחנוך . מנא ליה לרב עניא דקטן שלא הניע לחנוך חייב נמי בעבודה . מקרא דכתיב (בראשית יג') לרגל המלאכה ולרגל הימים , נאמר מלאכה אצל ילדים ללמד שחייבים במלאכה . והנא קמא אמר לך שפיל לסיפא דקרא , עד אשר אבוא אל אדוני שעירה , אינו חייב בעבודה עד שיביא שתי שערות . תניא כותיה דרבי עניא , הכל חייבים בעבודה ואפילו ילדים קטנים שנאמר (שמות י') לכו עבדו וכתיב בתריה גם טפכם ילך עמכם : אמר רב ידעיה השולח את בניו הקטנים למכור עתונים יצא , כדתניא מכירת עתונים לגבי גדולים מסהר , לגבי קטנים מלאכה , לפי שהקטנים אינן מוכרין אותן אלא עיי ריצה וקפיצה ומויעין בה הרבה : ואמר רב ידעיה לדידי הוי לי ההוא ינוקא דהוה קא רהיט

מסכת

אלו חייבים פרק שלישי עמיריקא ז

זמנתי עתים:
 עלמא ושמשא .
 שני זמנתי עתים
 שנמכרין צוותר
 משום דעצדין
 לאגזומי : וצני
 ארן סגריה . סיינו
 לעמיריקא : גומל
 נכסו איש חסד .
 שנקיימין גמילוי
 חסדים נכסין :

כי הורמין בר לילתא בשוקי דמחוזא וסליק לכרין וצבין ושורר כהאי להאי ומהאי להאי ונקיט גויסי בידיה ורמיה קלא מאן בעי עלמא ושמשא ואותו היום , משליך קרחו כפתים לפני קרתו מי יעמוד הוה : תנו רבנן איזה עבודה , כל שהיא מפרכת את כל גופו של אדם לפי שהוקשה עמיריקא למצרים , דכתיב (יחזקאל י') כיש ופוט ולוד ובני ארץ הכרית , ובמצרים כתיב (שמות א') כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך : תניא מקום שנהגו להשכים ולהעריב חייב להשכים ולהעריב , לעשות מלאכה מעומד חייב לעשות מעומד , בידים וברגלים חייב לעשות בידיו וברגליו , הכל כמנהג המקום . ולהשכים ולהעריב כמנהג תליא מלתא והתנן כל העובדים חייבים להשכים ולהעריב שנאמר (תהלים קל"ג) משכימי קום מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים ואין עצבים אלא עובדי עבודה שנאמר (בראשית ג') בעצבון תאכלנה . מאי נהנו נהנו ועושין כן : אמר רב ספרא על שני דברים עמיריקא עומדת על העבודה ועל גמילות חסדים , עבודה כדאמרן , גמילות חסדים כדכתיב (משלי י"א) גומל נפשו איש חסד , אבל תורה לא משום דכתיב (דברים י') ולא מעבר לים היא :

הדרן עלך אלו חייבים

מתני' שהיה פולר ונסתאז. שהלך עד שהסתאז שאין לו כשרון למסחר וסיה עובד ונספל שאין לו כשרון גם למלאכה צנות ישראל עשות אומו

למלמי שלום אינו נריך כשרון כלל: נמי שהזמן גרמי. זמן תלמידים הוא הני שנה: נשים חייבות. לפי שכל תכשיטי אשה צומן תליא: זמן סיועון צלע"ז: ומעיק

מתני'

מי שהיה פולר ונסתאב, היה עובד ונפסל, בנות ישראל מרחמות עליו ועושות אותו למלמד לבניהן, לפי שהמלמדות בעמיריקא אינה לא מלאכה ולא חכמה והכל כשרין לה, מעשה בחכם אחד שיצאו מוניטון שלו בסוריא למורה אמן ופדגוג וכשבא לעמיריקא חששו למסור לו תלמידים והניחו לו שילך עד שיסתאב:

גמי מעשה לסתור. חסורי מחסרא והכי קתני במה דברים אמורים במי שבנות ישראל מרחמות עליו, אבל מי שאין בנות ישראל מרחמות עליו אפילו הוא חכם שיצאו מוניטון שלו למורה אמן ופדגוג אין מוסרין לו תלמידים, ומעשה בחכם אחד וכו'. ומסירת בנים למלמד בנשים תליא מלתא, אין כדתניא רב מלמדיאל אומר הנשים בורות מלמדים לבניהם ולא האנשים לפי שמסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא היא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות בה וכל מצוה שנשים חייבות בה אנשים פטורין ממנה. פטורין מאי טעמא, אמר רב ידעיה מאי פטורין שפוטרין את עצמן מידי דהוה אירוק בן יומו דתניא ירוק בן יומו פטור מן התפלה, פטור סלקא דעתך אלא אימא שפוטרי את עצמו הכא נמי שפוטרין את עצמן. אמר רב לפי שמסירת תינוקות וכו' ומסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא היא והתנן בעמיריקא התקינו שאין מוסרין תלמידים למלמד אלא לחדש. אמר רב חדרן מאי זמן זמן דעמיריקא ומאי ניהו חדש: תנו רבנן בודקין להון ואין בודקין למלמד לפי שאין אדם משים עצמו למלמד אלא אם כן נכנס בו

ומעיק השטים יסכמו. כלומר מחדר וכפי שלף ידע להסתגל סיהא רוחא שאף כלול שיושבים צו עופות משם נוחה הימנו: משום סוגע. דמלתא

יבכמו: ויסרו למשפט. המלמד אינו קייץ אלא ליסר ולעשות משפט בתלמידיו אבל ללמדו תורה הוא דבר המוסר לנציה: אי אכשי צמ למד זס.

רוח שמות וכל שהוא שומה הרי זה כשר למלמד שנאמר (איוב ד"ה) מלפנו מבהמות ארץ. בודקין לדירה ואין בודקין לחדר לפי שכל בית שהוא כלול של תרנגולים הרי זה כשר לחדר שנאמר (שם) ומעוף השמים

דשכיחא הו"א שהמלמד יסוגע את תלמידים: כל המלמד שיש צו דעת. היינו סכלות שיכול להרצות שיחה עם אמותיהן של תינוקות ולהסתיף לכן

יהכמו. המוסר את בנו למלמד אינו מוסרו על מנת ללמדו תורה אלא על מנת ליסרו שנאמר (ישעיה כ"ה) ויסרו למשפט אלהיו יורגו. המוסר את בנו למלמד אמו מסירתו מסירה והתנן האיש שמסר את בנו למלמד אין מסירתו מסירה לפי שיכילה אשה שתאמר אי אפשי במלמד זה. הכא במאי עסקינן במוסר מדעת אשתו: לפי שהמלמדות אינה לא מלאכה. מנלן, אמר רב פקחא שמותרת בשבת. תניא אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ואיזה היא מלמדות שאף על פי שעבודת פרך היא מותרת בשבת. ואמאי נגזור עליה משום פוצע. אמר רב זנבא משום דהיקשה למלחמה דכתיב (תהלים י"ח) מלמד ידי למלחמה ובמלחמת מצוה פציעה מותרת בשבת: ולא חכמה. והא כתיב (שם צ"ד) המלמד אדם דעת. אמר רב פקחא יש דעת שהיא סכלות דאמר קרא (קהלת א') דעת הוללות וסכלות. אמר רב ידעיה כל מלמד שיש בו דעת חדרו מתמלא דכתיב (משלי כ"ד) ובדעת חררים ימלאו. דרש רב ספרא מאי דכתיב (בראשית ט"ו) תבוא אל אבותיך בשלום וגו' בשעה שהוציא הסבי"ה את אברהם אבינו החוצה ואמר לו כה יהיה זרעך, הראה לו חררים ומלמדי תינוקות שבכל דור ודור מדינה ומדינה כיון שהגיע לחררים ומלמדים של דור זה בעמיריקא נפלה עליו

להן: לאמר קדיש אחרי מותו. למכה על הצו' שצריכין להסעות צציל
להצילו מדינו של גיהנם: רק אלו זה ולצטל עונת האכילה צצנת:
שמא צריכין ימים לזקנה ושינה. תרדמה דכתיב ויהי השמש
שלא ילמדו צניסין לקרוא עצרית רק אחרי שנים רבות
ללמוד: מתני' ואפילו כתרנגול
וכו'. כלומר שאלמדו לקרוא צעל סס: מוכת צבור היא. דומה
גמ' שלא תשתתק אף על פי שלא תדע לקרוא
כהוגן: צצני ישראל גומלין ואומרין תמיד
לאבות הצר מנוס שיסה קרא יפה דרש:
צר

וירא ישראל את היר הגדולה, אמר איא לפני
הקב"ה כלום עתידה אש של גיהנם לכלות נפשותיהן שר אלו
ששולחין את בניהם לחדרים ומלמדים כאלה שנאמר והנה
תנור עשן ולפיד אש, ענה לו הקב"ה הבטחה זאת נתונה
לכל אב שמוסר את בנו למלמד שילמדו לאמר קריש אחרי
מותו, אף על פי כן לא ינצלו מדינו של גיהנם רק אלו שמאריכין
ימים לזקנה ושינה, היינו דכתיב תבוא אל אבותיך בשלום
תקבר בשיבה טובה:

מתני' המטפל בכר מצוה מלמדו לקרוא בתורה ואפילו כתרנגול
שקורא בבני אדם, ובלבד שימסור לו דרשה לפי
שדרשת בר מצוה מכת צבור היא:

גמ' תנו רבנן היה עולה על הבימה, רבו עולה עמו ולוחש לו
באזניו ואומר לו אישי בר מצוה, קרא איה בפ"ך שמא
שכתת או שמא לא למדת, משביע אני עליך שלא תשתתק
ומובטחך שתדר בשלום, שבני ישראל גומלין הן. הניא גדול
יום הבר מצוה בעמיריקא כיום הלדה, שבשם שבשעת
לדתו של ילד מלאך בא וסושרו על חוטמו ומצביחו כ' מה
שלמד במעי אמו, אף ביום הבר מצוה מלאך סיידו: והשמו

צר ומצות. צר ומשכחו כל מה שלמד מרביו, וכשם שתינוק
לשוו קון היא: בן יומו פטור מן המצות אף הכר מצוה
הדרן עלך מי שהיה נעשה פטור מן המצות: אמר רב ספרא
מפני מה מפטירין בנביא לבר מצוה מפני
שנעשה פטור מן המצות, ומפני מה קורין לו בר מצוה
משום שנעשה בר מצות: לפי שדרשת בר מצוה וכו'. תיר
ארבע דרשות הן, דרשת פוליטיקון, דרשת אנארכין, דרשת רב
ודרשת בר מצוה. פוליטיקון מה הוא דורש, גורלך תפיל
בתוכנו. אנרכי מה הוא דורש, ונתתי מופתים בארץ דם
ואש ותמרות עשן. רב מה הוא דורש, לרב תרבה נחלתו. בר
מצוה מה הוא דורש, מכל מלמדי הסכלתי:

הדרן עלך מי שהיה

מתני' מקום פנישה. צנורא ופרש מאי פנישה :
גמי וניניס. טרוסטין צלעזי ומאן שאין חזרה וכו'. לפי שהמונין חוזת
החזרה היא: ואל

מתני'

איזה היא חברה כל שיש בה עשרה חברים ושיש
לה מקום פנישה :

גמ' לימא מתניהן דלא כרב סנדלאי דהנן אלו הן
הממונין בחברה, הראש וסגנו, שקשה מבינים שני
סופרים, סוכן, גבאי, ושמש, מכאן שאין חברה
פחותה מעשרה דברי ר' חייטא, רב סנדלאי אומר

תשעה וקמן. לעולם אימא לך מתניתן כרב סנדלאי ועשרה חברים
נמי תשעה וקמן קתני. במאי פליגי, אמר רב חבורן בממונין לקמן,
רב חייטא סבר אין ממנין לקמן משום הא דתנן אין ממנין
ממונה בחברה אלא לפי שבטוחין בו שלא יהיה בן תורה כל
ימיו, ורב סנדראי סבר בעמיריקא אפילו בקמן כובטחין שלא
יהיה בן תורה. והלכתא ממנין לקמן אפילו לראש החברה דכתיב
(ש"א ס"ו) הלא אם קמן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה :
ושיש לה מקום פנישה. מאי פנישה מיסינא, כאי מיסינא
אמר רב ספרא אסיפה, ומאי קרי לה פנישה משום דלשון
פנישה חיות במשמע דכתיב (ישעיה ל"ד) ופגשו ציים את איים
וכדאמר רב מבינא כל אספה שיש בה אכילה ושתייה, קימה,
הליכה ובזיון הרי זו אסיפה של חיות, דכתיב (שם כ"ב) ויאספו
פלשתים לחיה ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים כתיב הכא
עדשים וכתיב גבי עשו עדשים ויאכל וישת ויסקם וילך ויבז.
מתקיף לה רב מקשן והא כתיב (משלי י"ז) פגוש דוב שכול באיש
ואל כסיל באולתו, משמע דכסיל באולתו לאו פנישה היא,
א"ל כסיל אחד באולתו לאו פנישה היא אבל כסילים רבים
באולתם פנישה מעדינתא הוא: גופא כל אסיפה שיש בה אכילה

כו

שקמין איש צחצרו. שזעטם שנקצלין ולריכין לרופא: שומקין של מקצרין.
יחדו הן קמין ומריצין והולכין רכיל שומעמדין להן מתיס לקצור :

ומצין איש את חצירו: מי שהוא כצו מתורה.
כזו מתורה. דלוחות היינו הך דתורה : ומצין
טעון נסכים. לפיכך גם מומלי
על חזרה היינו צנכסים היינו
שתיס: אין פניש צלל תנרא
וכשצאין לכלל תנרא צאין
לכלל סכאס

כו אמר רב ידיעה בשלמא אכילה דקסה. שעוסקת
ושתייה כדתניא אנרא דחברותא ומתות צקולי
מיתותא אנרא דפנישיתא אכילתא קולות. צמריצות
ושתייתא קימה הליכה ובזיון וסכאות :
מאי נינהו אמר רב חבורן קימה גמי

שקמין איש על חבריה הליכה שהולכין רכיל
איש בחברו, ובזיון שמבזין איש את חברו. רב
סוסימי אומר קימה שקמין למחות בשעה שצריכין
לתמוך בידי חבר עני, הליכה שהולכין לבקר
את החולה שלא על מנת לסעודו, ובזיון שמבזין
את עצמן כתינוקת של בית רבן : תנן התם

מאימתי זמן פנישה משעה שהממונין נכנסין לשיתות עד שיכלה
שכר מן החבית. תנא היכא קאי דקתני מאימתי תנא בעמיריקא
קאי, דתנן כל החכרות יש להן זמן פנישה, ככדי ממונים אימת
נכנסין לשיתות מבעוד יום ליתני מבעוד יום, מלתא אנב
אורחא קא משמע לן שהממונין חייבין בשתייה מבעוד יום.
מנהימי אמר רב שתייה הוקש ממונה למזבח, מה מזבח
נכוב לחות אף ממונה על חברה אין ממנין אלא מי שהוא
נכוב מתורה, ומזבח טעון נסכים מכאן שממונה חייב בשתייה.
וכר שהיב בשתייה חייב מבעוד יום דילפינן כדת כדת
דכתיב (אמתי א') והשתיה כדת וכתיב (שם ס') כדת היום: תניא כל
חברה כיון שיש לה זמן פנישה חייבת ברופא, לפי שאין פנישה
בלא תנרא. וכיון שיש לה רופא חייבת בקרקע שרוב
רופאים שותפים של מקברים הן ואע"פ שאין ראייה לדבר
זכר לדבר, דכתיב (בראשית ט') ויחננו אותו הרופאים ויושם בארון:
מתני' משונה חברה של צדקה משאר כל החברות ששאר כל
החברות נולדות בחשאי ומתות בקולי קלות וחברה של

צדקה

מסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמיריקא

גמ' משפחות משפחות. השני כמו משפחות: אסיפות של פומבי. מאקמיטינגע
ללע"ז: מהני יצאל. התערעס שמתרעין על דבר שצדקה מועלת ופועלת

לצנות העשירים
כעלוקה למתים
דמקנתרין. את
העניים צדקרים:
מלאך

צדקה נולדת בקולי קולות וכשהיא מתה
מתה בחשאי:

גמ' אמו חברות מתין והא חברות היינו הך
דצבור וגמירא דאין צבור מתין, אמר רב לאומיאל
חברות לאו צבור אלא צבורין צבורין הן וכלין ומתין מאליהן.
כדאמר רב ספרא קשין צבורין לישראל כספחת שנאמר (וכריה"ב)
וספדה הארץ משפחות משפחות: תניא מפני מה נתחייבו
ישראל בכל דור ובכל מקום להביא מנחה לעשו משום שנתפרדו
לחבורות חבורות, כדכתיב (בראשית"ל) וישת לו יעקב עדרים
לבדו, וכתיב (שם"ג) ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו, ומאי
משמע דעדרים קשין חברות הוא דכתיב (שה"ש א) על עדרי חבריך:
וחברה של צדקה וכו' מאי בקולי קולות אמר רב עסקן שתוקעין
ומרעין ותוקעין, כדתניא אין נזקקין לדבר צדקה אלא אם
בן מתרעין עליו בכל העתונים שבעיר ומכריון ודורשין עליו
באספות של פומבי. מתקיף ליה רב חבון שאר כד החברות
שמתות בקולי קולות מאי תוקעין ומרעין ותוקעין איכא. אל
התם נמי תוקעין ותוקעין איכא וכאותה ששנינו התוסע לחבירו.
אמר רב אין נזקקין לדבר צדקה אלא איכ מתרעין וכו' והא
אמר רב ידעיה מהניא יבבא לעתירי כי בינא לשכבי, לעשירים
לא מהניא לעיניים מיהת מהניא, כדתניא מפני מה מתרעין על
דבר שבצדקה משום דצדקה דומיא דתענית היא, ואמר רב
מכינא עלה זאת אומרת עניים דעבידי בתענית עבידי נמי בצדקה.
עשירים דלא עבידי בתענית לא עבידי בצדקה. אמר ליה רב
צרימא חס ושלום פסקת את כל העשירים מן הצדקה אלא
עשירים אף על פי שנותנים נותנים אותה שלא כהוגן ועל
ידי אנשים שאינם מהוגנים וכדאמר רב ידעיה הני גבאי צדקה
די יתבון בשוקא תמניא יהבין בתר דמקנתרין. תנא שני דברים
התקינו

מסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמיריקא 21

מלאך המות. שוטר ומקל חונלים שזדו: מות מלי מלדקס. דהכאח
שוטר כדי להמית היא: שלס דצרים. נוס, קול וממון: שנים מסן.

ש שרו נתענית
וסשמיעו קולי
קולות אל ממון
לא נתנו: חזנים
נאיר ורנני' נאוס.
לאו דוקא אל
איירי דצעי
למנקט נאיר אל
א ק ט ו ר י ס
ואקטוריות: קט
ממי אלל רצנים
ומזנים:

הדרן עלך איזה
היא חברה

התקינו גבאי צדקה בשוקא תמניא ולא הודו דהן
חכמים. שהעמידו מלאך המות על פתחן, ושחולקין
צדקה ולא כבוד ואפילו לרב. ההוא עניא דאתא
לשוקא תמניא מרף אבבא, נפק האי פליסמנא,
נגדיה ערק וצווח ווי ווי שמסרסין ודורשין בכאן
את הפסוקים, צדקה תציל ממות כתיב, מות
מציל מצדקה לא כתיב: תיר שלשה דברים מנו
חכמים שמעבירין רוע הנזרה, וישראל שבעמיריקא
לא קיימו בעצמן אלא שנים בלבד, שבשעה שגזרה
מלכות רומנין גירוש על ישראל ירדו זקנים
ונזרו תענית ונעו כל העם בבכיה ובסול וכשהגיע
לממון מיד פסקו ואמרו גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה
העולם החרש הזה שלא באנו לכאן אלא בשביל ממון, וששמנונו
חביב עלינו מעמנו ומאחינו, וכשאנו מפזרין אותו אין אנו
מפזרין, אלא על חזנים נאים רבנים נאים אקטורים נאים
ואקטורות נאות, ועל כל דבר שיש לנו כבוד או תענוג
מזה, יאבדו אלפי ישראל ולא יחסר מאלפי שקלינו כלום:
תנא בואו ונחזיק טובה למחזיקי אולמין ופרדסין שאלמלא
בלין ופיקניקין לא היתה כל חברה של צדקה בעמיקריא יכולה
לעמוד, לפי שאין עשירים של ישראל פותחין את שקיהן אלא
לשם שמחה, אמר רב ספרא מאי קרא (תהלים"ל) פתחת שקי
ותאורני שמחה:

הדרן עלך איזה היא חברה

מתני: בחול אכל לא בשבת. אמינו עושה קאי אכל לא אכול דאילו לענין אביהו אטו רפרמיין מתענין בשבת ניכסו: אינו נאס דורש ונאס מקיים. יש גורסין ואינו נאס מקיים:

מתני

מה בין רב ארטדקסי לרב רפרמי, רב ארטדקסי אוכל ואינו עושה בחול ובשבת ורב רפרמי אוכל ואינו עושה בחול אבל לא בשבת. רב ארטדקסי אינו נאה דורש ונאה מקיים ורב רפרמי נאה דורש אבל אינו נאה מקיים:

גמ' הדיעותו. קודם שנעשה רב: הרבנים אינן נזקקין. כלל זה נקוט צידך כל מקיסנקטרבנים סתם ארטדקסים נמשיע. דליכא רב אולפא אומר רב בימי רבנותו מה הוא עושה. יושב בטל ושוכח תלמודו שלמד בימי הדיעותו כמה דברים אמורים ברב ארטדקסי אבל רפרמי אינו שוכח תלמודו לעולם. תנא ושייר. מאי שייר דהאי שייר, שייר פשימי דספרא דתניא רב ארטדקסי יש לו פשימי דספרא לפי שהוא כותב הכשרים על הבשר על הכרכשאות ועל היין, רב רפרמי אין לו פשימי דספרא לפי שהוא מכשיר את הכל בפיו, גופא לפי שהוא כותב וכו' והא תנן אוכל ואינו עושה. מאי כותב על ידי אחרים וכדאמר רב לננאי הרבנים אינן נזקקין לכל לשון אפילו ללשון הקדש וכשהן כותבין כצדיקים גמורים שמלאכתן נעשית על ידי אחרים. איני והתניא חיששו רבנים בעמיריקא לתקנת בנות ישראל, לפיכך הן זריזין ומקדימין לגמין, בא גמ' לידן אין מחמיצין אותו אלא כותבין ומשתלמין לאלתר, מאי לאו דכותבין דומיא דמשתלמין מה משתלמין עיי' עצמן אף כותבין עיי' עצמן. אמר רב מבינא שאני גמין שנכתבין בלשון ארמית. מתיב ליה רב מקשן והא מלאכים שנוקקין לכל לשון גמירא שאינן נזקקין ללשון ארמית, רבנים שאינן נזקקין לשום לשון ללשון ארמית לא כל שכן. אלא אמר

דליכא שכחה שלא מדעת. שאין מתה: מציאין לידי תחתיות. אדם שוכח דגזר אלא אם כן היה לו שזריכין לישז זמן רב על מקום אחד ידיעה תחלה: לשמוע דרשתן:

אמר רב מבינא משתלמין אמר רב מבינא משתלמין מרכזה מייש. שמוסר צנאים עיי' עצמן וכותבין על ידי אחרים שעלו או שירדו ואבעית אימא משתלמין נמי עיי' וכלאז'ל ומפרש: אחרים הוא ומאן נינהו נשיהן ומתני

ושמשיהן וכדאמר רב רבינאי כל רב השרוי בלא אשה ובלא שמש שרוי בלא ברכה: אמר רב

אבל רב רפרמי אינו שוכח תלמודו לעולם, אמר רב ידיעה זאת אומרת אין שכחה שלא מדעת דאי אמרת יש שכחה שלא מדעת רב רפרמי אמאי אינו שוכח תלמודו. תא שמע רב רפרמי שישב פסוק אחד בלשון הקדש מביא אשם טרפות על שננתו והא לא היה ליה ידיעה בתחלה וקתני שכת. אמר רב חננאל הכא במאי עסקין בארטדקסי שנעשה רפרמי ומאי שכת שישב לפני מי הוא עומד ודורש ושנג והזכיר פסוק אחד בלשון הקדש שמביא אשם טרפות משום דחייש ליקרא דנשי. מאי אשם טרפות אמר רב טמפלאי שמורה על לכו ואומר במפותא מנייכו נשין יקירין דתמחלין לי דאשתמשית בלשנא דשכבא באודנייכוין. ורב רפרמי נאה דורש והתנן שלשה דברים מנו חכמים בדרשות שר הרפרמיין, מביאין לידי תחתיות, לידי שינה ולידי הקאה. אמר רב טמפלאי איידי דקתני רישא אינו נאה דורש קתני סיפא נאה דורש. ואבעית אימא נאה נמי דקתני כאותה שאומרין לכלה ויקרוקת כלה נאה וחסודה וכדאמר רב עתיקתא פרידיגור שדרש אומרין לו נאה דרשת נאה כונת ואף על פי שלא דרש אלא במעשה מרכבה בלבד. מאי במעשה מרכבה אמר רב טמפלאי מרכבה ממש כההוא פרידיגאי דפתח בדרשה ואמר הכי, ארבע מיסות הן, מיסית פלונית

מסכת סה בין רב פרק ששי עמיריקא

מתני' שלשה חייבין זכרצל. גמי סתיו פופא סקרונלוש זליעז : לקמייה מפרש מאי ניהו וקא עזרי על לפני וכו'. הכך כרצל: ועגלון. שיוצאין זכרצל דריור זלעזי עורין על לפני שמיסיג את הסוסים זענלות וצצים וסוס כמרא דאתרא :

ואזיל וחשיב להון כי הוכלא עד דסיים באמן : מתני' שלשה חייבין בכרבל ואלו הן רב רופא ועגלון :

פלוגית דביתהו דרבי פלוני סלקת למתא בופתנא למזבן לה לבושין חדתי, מיסית פלוגית מסנסנתא אתת להכי לבי הלולא של פלוגית

גמ' מאי כרבל אמר רב ספרא צילינדרא, מאי צילינדרא כפלושא מאי כפלושא כלפקא מאי כלפקא סתיו פיפא ואמאי קרי ליה כרבלא משום שכל הנושא כהגאה בו כתרנגול הזה שמתגאה בכרבלתו וקורא וכקקע ומודיע לכל שתרנגול הוא. איבעיא להו כרבל רשות היחיד או רשות הרבים הוה, תא שמע החיישין והסנדלרין שעלו לגרולה ונעשו גבאין ופרזיזנטין בחברות קנין להם כרבלין ואינן יוצאין בהן בחול אלא בשבתות וימים טובים בלבד והא סתם כרבלין קטנים זורקין בהן אבנים, מרשות הרבים, וסתם קטנים שזורקין אבנים, קטנים של ישראל נינהו, אי אמרת בשלמא כרבל רשות הרבים הוה שרי להם לקטנים בפחות מד' אמות, אלא אי אמרת רשות היחיד זריקת אבנים מי שרי וקא עברי על לפני עור רא תתן מכחול. לעולא אימא לך רשות היחיד ומאי יוצאין, יוצאין שלא ברשות חכמים. תיש שלשה חייבין בכרבל ואלו הן רב וכו' ואתמר עלה בחול וקצי בשבת. אמר רב חכימא דלמא לכולי עלמא אסור ולרבנן שרי מידי רהוה אשעמנו לכהן גדול. מאי הוה עלה. אמר רב חכימא כרמית הוא דכתיב (שה"ש י') ראשך עליך ככרמל תלך אסור ברהמים ומאן מלכי רבנן: אמר רב מבינא כרבל

מסכת סה בין רב פרק ששי עמיריקא

קדרון ואסיין. עגלונין ורופאין מתכזדין ומסרסין את הילדים לפעמים צעיני הנריו' לפי סוסייהן: רב הסגר זכיימ ורב הקוצל היינו מלמד סהוצל סאי קרא ודאי זרו פא קא משתעי שמרזה סגריס מתים ע"י סגני הרפואות שלו: רב סריס. לפי שרז סמוס לים שצע עמיריקא סיכן מומחין וצקילין צאומנתן

זכרבל חובת עגלונין הוה ומפני מה נתחייבו בו רבנין של ישראל משום דרוכבין על כנסת ישראל ומקיימים בה הא דכתיב (שם א') לסוסתי ברכבי פרעה ונר' אמר ליה רב מקשן אמרת ברבנין מה תאמר ברופאין, אמר ליה רופאין וודאי דומיא דעגלונין נינהו כדאמרי אינשי קדרין ואסיין לפום סוסיא מתכברין.

רב חכימא אמר כרבל היבת רבנין היא ולא נתחייבו בו רופאין ועגלוניס אלא משום דמתקריין גמי רבנין דכתיב גבי רופא (עמס ח') רב הפגר בכל מקום וגבי עגלון כתיב (שעיה י"א) על רכב כי רב. מתקיף ליה מקשן אי הכי שוחט מוהג ומלמד גמי רבנן מתקריין דכתיב רב מבחים, רב סריסים ורב החובל. א"ל איז הכי גמי והא קתני מתני' שלשה ותו לא, אמר ליה משום דבהני מלתא דפשיטא היא דבכלל רבנין הן דתנן ערבי רבנין כרבנין, ואלו שנקראין ערבי רבנין, החזונים והשוחטין המוהלין המלמדין השדכנין והבדחנין, ומפני מה נקראין כן משום דעבידי לאחלופי אומנותיהן: זו בוז ומשתמשים בערבוביא. תנא בא וראה כמה גדול כוחה של כרבל בעמיריקא שאפילו עם הארץ גמור נעשה על ידו לרב, לרב סלקא דעתך, אלא אימא לערב רב. אמר רב ספרא מאי קרא דכתיב (שמות ח') הן רבים עתה עם הארץ:

תני תנא קמיה דרב ספרא הרדקטורין חייבין בכרבלין משום שכך דרכן של סופרין וכותבין מאמרים לעתונים שמקדימין וקורין לרדוקטריהן רבנין. מתקיף ליה רב ספרא והא

למאמריהן ומספרין צעצעו וגדולתו של הרדקטור וקורין לו רב וגדול צישראל
והא אין חזין וכו'. והאיך מתייבין את הרדקטור צכרצל צעציל שספרין
שופטין קורין לו
רב ולכן ידעין והא אין חבין לאדם שרא בפניו. אמר ריה
צודללו רב הוא: משום שמדפיסין כל דברי סופריהן בעתוננים
הדרן עלך מה בין רב
הני רדקטורין כמה זכין בשביל שמקצין
מאמריהן של סופרים מאריכין ושפוסקין ראשיהן של מכתבים
ומדלגין על הכנויין שבהם. אמר רב הכיכא גמירא שאינם
מדלגין אלא על הכנויין של גנאי שבהן ולא על הכנויין של
שבח שאין לך רדקטור שמקצר בשבחיו: אמר רב מבינא השתא
דאתית דהכי מחברין נמי חייבין בכרבלין הן משום שכותבי
הסכמות קורין אפילו לפחות שבמחברים רב:

הדרן עלך מה בין רב

מתני' ומסרו צידו. שהולך לנפש המדיר את ציתו. שכותב על דנת
נדנות ואותן מסרו צידו משום ציתו, רוכלין וצעלי מומין לא יצאו
אל הצית: וצעני מומין. לאו דוקא
אלא כל עני שחזי על הכתמי'
צממע ואורחא דמלתא נקיט:
למאי כ מ נוקק וממכר. ד ק י
אמרת מ ק צ ר כרוכל דמי נקח
וממכר כמי איכא ואי כצעל מוס
דמי נדנא איכא מ ק י וממכר
ליכא: לפי שאין לה תוצעים.
אין

מתני'

איזה הוא מחבר כל שהוא חוור
על הפתחים ומסרו בידו דברי
רב מחבריאלי, וחכמים אומרים
כל שאין מנעלים לרגליו:

גמי אמר רב ספרא לא שנו אלא
במחברין של ישראל אבל מחברין
של אומות העולם קוני ספריהן
משכימין לפתחן וכשהן יוצאין
לתיץ יוצאין במנעלים טובים
ומגוהצים, ובמחברים של ישראל
נמי לא שנו אלא בכותבין ספריהן

בלשון הקודש אבל כותבין בשאר כל לשון ואפילו
בלשון הבבלית שפיר דמי: תנן התם המדיר
את ביתו מרוכלין ומבעלי מומין אסור בכחברין
איבעי להו מחבר כרוכל או כבעל מים דמי.

למאי נפקא מינה למקח וממכר. תיש וחכמים אומרים כל שאין
לו מנעלים לרגליו ותנינא לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו
ויקנה מנעלים לרגליו אי אמרת בשלמא מחבר כבעל מום דמי מומין
לאו למכירה נתני אלא אי אמרת כרוכל דמי הא רוכל סחורה
אית ליה וסחורה למכירה נתנה ימכור ויקנה ליה מנעלים. לעולם
מחבר כרוכל דמי וסחורתו לאו למכירה נתנה לפי שאין לה
תובעים. תיש איזה מחבר שנקרא חכם זה שמשים את עצמו
כחרש מביישין אותו ואינו מתבייש דכתיב (תהלים י"ה) כמו חרש
יאמם אונו חובר חברים מחכם שים דמחבר כבעל מום

דמי

גלוי דעת שמחבר
הוא וראוי לנדב'
הגונה. ופעמים
כדי שמויקין יהו
צדילין היינו
כשילא יסדי
צללה ומכירין
עמי מסרו שאינו
מן התייש:

גמי משכימין
לפתחן. ואין
צריכין סמכנים
לחזור על
הפתחים: ואפילו
לשון הצלילת.
לשון צני ישראל
מדצדין צה
ונקראת צלילת
תשו שהיא צלילת
עשצעים לשון
וצלע"ז קורין
לסזרנוין:

דן קיפין על סדריה של מזנר ולא יוכל למכור אותה ולקנות לו מנעלים:
 ד"ף סנדלר סוס. דאי סוס סנדלר סוס עוסק במלאכתו: ריש של זפת נודף.

דמריסן נדפין
 צוסי צינן ניכר
 סוד שבתצין
 סיו ידיוסן
 ינוכלות צופז
 וזה דרכן של
 סנדלים:
 וביים ערות
 נסיעים בעלי
 קמפס. שכל
 מי שפסק
 צניעות

דמי שים: תניא כל המתבר ספר בעמיריקא או
 שבא ממדינת הים וספרו בידו הרי זה משוגע
 קל וחומר מדוד מלך ישראל, ומה דוד מלך ישראל
 שלא כתב אלא תוין אחרים שלא לצורך נחשב
 למשגע זה שכתב או שהביא ספר כלו שלא לצורך
 לא כל שכן. אמר רב ידעיה כל כאב ולא כאב
 ראש של סתברין, כל חילי וקא חולי הדרוקן, כל
 מתייש וקא מתייש של סופרין אי אפשר לה
 לעמיריקא בלי תופר אבל אפשר לה בלי סופר,
 אשרי למי שהיא תופר או למי שהיא סיפר: וחכמים אומרים כל
 שאין לו רובי במאי פריני אמר רב רצעני בסנדלר שנעשה מחבר
 רב מחבריאל סבר אוקמינן גברא אחזקתיה כיון דסנדלר הוה
 ודאי אין לו מנעלים לרגליו כדאמרי אינשי סנדלרין יחיפין אזלין
 ובלאו סמנא דחזור על הפתחים וספר בידו לא ידעינן בודמחבר
 הוא, וחכמים סברי לא אוקמינן גברא אחזקתיה דהואיל דנעשה
 למחבר גלי אנפשיה דלאו סנדלר הוה. אמר ריה רב מקשן ומי
 איבא כהאי גוונא. אמר ליה אין כדאמר רב קראן רובו של
 ספרים שנדפסו בעמיריקא ריח שג' זפת נודף מהן. התוא גברא
 דיתיב אסרנא דמסאנא ארבעין שנין ולא אסזעיא ליה מלתא סליק
 לעמיריקא ותביר ספרא דהוה ביה סזאי על גבי מלאי יאזיל מקרתא
 לקרתא ומביתא לביתא וזבין ואסף ממון הרבה, כי מטא הדבר
 לרב ספרא אמר היינו דכתיב (קהל י"ב) וכמסמורות נטועים
 בעלי אסופות. אמר רב קראן לרדיי תזי לי האי ספרא דלא

סוס

צנטיעת ומסור' הוה ביה א"א הקדמה אריכתא בלבר
 צסנדלים מוסף והוה מוקף הסכמות של רבנן כסנדל
 ממון על ידי
 שנעשה למחבר:
 מוקף הסכמות
 כסנדלר הסכמות
 הדרן עלך איזהו מחבר
 סל רבנן הקיפוהו והוי קזי כסנדל שמוקף צמסוריו:
 הוה עלך איזהו מחבר

כתבי אין מילין אותן. זשאינו זריך לקנות קמירי :
גמי שכתבין זלשון זלולה . לשון זרגון זלולה מכל הלשונות : סופרים

מזולזלין. שאין
זסן דעה : זטל
ענין אפילו
זזמן ולמה לי
לגזון : לכתחלה
לא. משמע דאינו
קייז לכתחלה
זשריפתן אלא
אם אירע דליק'
זדיעז' אין מזילין
שאינו

מתני

כל כתבי העתים הבבליים אין מצילין אותן
מפני הדריקה ומעונין גניזה :
גמי כתבי העתים הבבליים בעמיריקא מאי
עבידתהון. אמר רב מבינא כתבי העתים של
ישראל, ואמאי קרי להן בבליים משום שנכתבין
בלשון בלולה ועיי' סופרין מבולבלין, כדתנא רב
לגנאי עלובין ישראל מכל האומות, שכל האומות

שלא נתנה להן אלא לשון בלולה משמשות עכשו בלשון ברורה,
וישראל שנתנה לו לשון ברורה משמש עכשו בלשון בלולה,
ולא עוד אלא שסופרין מבולבלין בלבד את ספרותו וקלקלו את
מעמו הדא הוא דכתיב (איוב י"ב) מסיר שפה לנאמנים ומעם זקנים
יקח : ומעונין גניזה. גניזא למאי אי נימא גניזה כדי לקרות בהן
לאחר זמן, הא אמר רב קראן כל העתונין דין שעתן ואם עבר
זמן בטל ענינן, ועתונין הבבליין בטל ענינן אפילו בזמן,
אלא גניזה דומיא דחמץ לשריפה, וכדתניא דנו חכמים את
העתונין הבבליין בשריפה משום שמלאין הכל וריק וכתוב (חבקוק ב')
ויניעו עמים בדי אש ולאומים בדי ריק יעפו מתקיף לה
רב מקשן והא תני מתניתן אין מצילין, כדיעבד אין לכתחלה
לא. אמר רב חנונאי סתם דליקה לכתחלה היא דאמר קרא
(שמות כ"ב) כי תצא אש וגו' שלם ישלם המבעיר את הבערה ככאן
שאר אש יוצאה מן השמים אלא אם כן מביאין אותה
מן ההדיוט : תניא גנוזין העתונין הבבליין מלפני הנשים
והקטנים משום שמלאין לצנות ונבזר פה. תניא אידך שני
דברים קבלו ישראל מן העמין ויוצאין בהן על ידי לצנות
גבול

שאינו דומי שמיני לראי'. שזנטיאטרלות לקוראיו. שאינו חושב את עצמו כאלון
שומעין את הללנות והכזול פה ואין לעתון שלו לכתוב צו מה שחפץ,
רוחין אותן מעל
הכתב כמו
זעמורין, וראיה
תמורי משמיעה :
מתון זרוחין :
שאינו יולא לריז
עם כל מוי שפגע
זכז 17133

ונבול פה בלבד ואלו הן עתונין
ושיאמראות. אמר רב חבימא גדול
עונשן של סופרים שמנבלין את
פיהן מעונשן של אקטורין לפי
שאינה דומה שמיעה לראיה :

אמר רב ספרא אין לך דבר העומד ברומו של
עם כעתונים ואין לך ארץ השטופה בעתונין כעמיריקא ואין לך
עם בעמיריקא שעתוניו מכוערין כישראל ומי גרם לזאת רדקטורים
שאינן מהונגין : תנא שבע מדות מנו חכמים ברדקטור מתונן
ואלו הן : מתון ברוחו, עומד בדעתו ובדבורו, אוהב את השלום,
אוהב את האמת ומקבלה ממי שאמרה, הוה עבד לקוראיו, אדון
לספריו ושפל רוח בפני כל מי שנדוד ממנו והלופיהן ברדקטור
שאינו מהונגן. על רדקטור שאינו מהונגן הכתוב אומר (ירמיה ס')
ופקדתי על כל מול בערלה, ועל רדקטור מהונגן הכתוב אומר
(ישעיה ל"ג) והיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת :

הדרן עלך כל כתבי
וסליקא לה מסכת עמיריקא.

